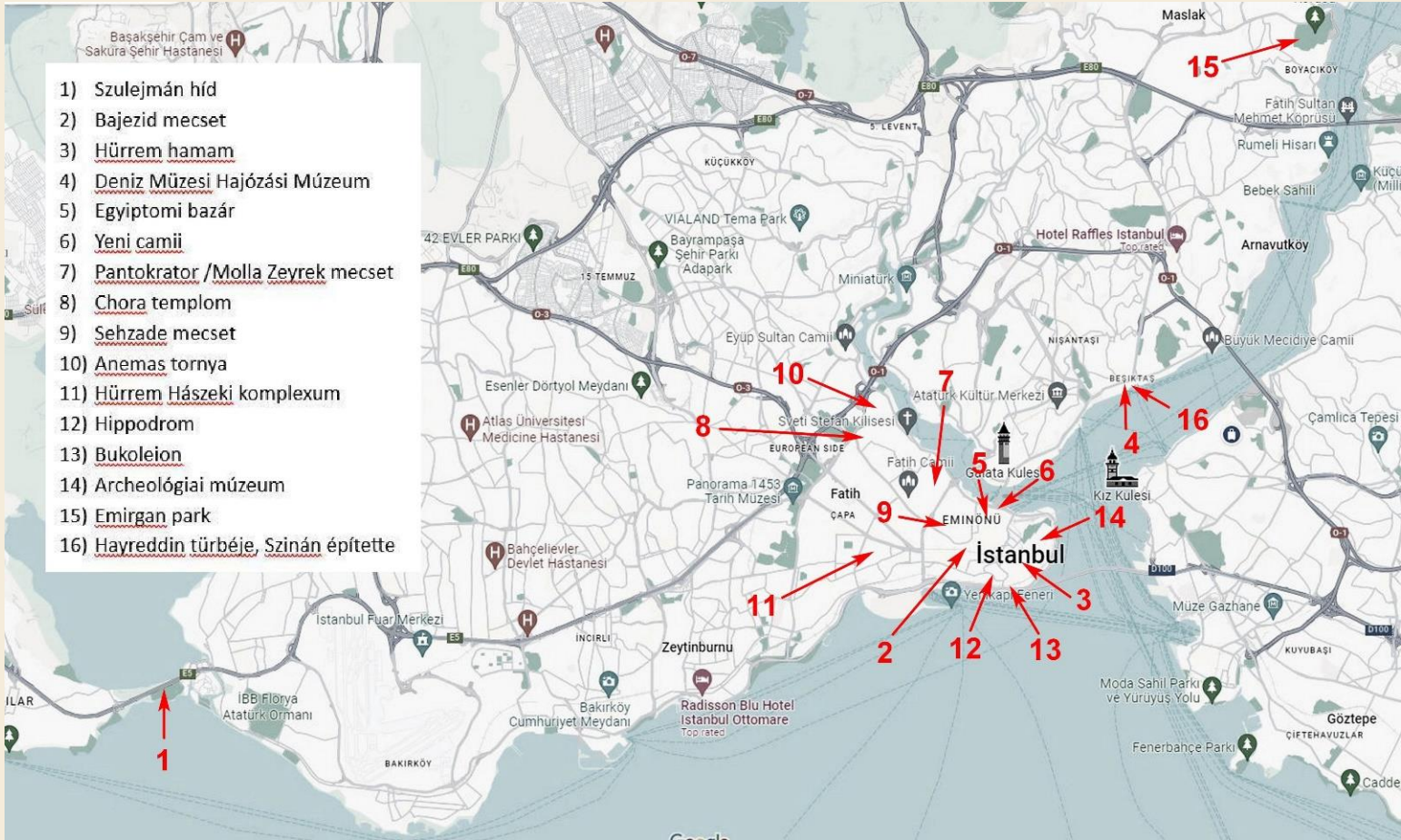

ISZTAMBUL

2024

A 2024 tavaszán meglátogatott helyszínek

(összeállította Szabó Tibor www.culturetravel.hu)

ISZTAMBUL

2024

2024 tavaszán ismét Isztambulba utaztunk. Ugyan egy évvel korábbi látogatásunk során a város sok nevezetességét megnéztük, de még a legfontosabbak közül is többet elmulasztottunk. Ráadásul a híres tulipán ünnepet csak tavasszal lehet megtekinteni, így hát ismét felkerekedtünk...

→ A Márvány-tenger körüli utazásunk utolsó állomásaként érkeztünk Isztambulba 2024 tavaszán. Trójából Çanakkale város érintésével autóztunk a Dardanellákon átívelő új híd felé. Çanakkale közelében zajlottak az első világháború nagy csatái a Gallipoli félsziget megvédéséért. Az 1915-ös harcoknak a környéken több múzeuma és emlékműve található itt. Çanakkale városától északkeletre 30 km-re építették meg a Dardanellák tengerszorosán átívelő hidat. Ez jelenleg világ legnagyobb támaszközü (2023 m) hídja, amely 2022 márciusára készült el. A híd hivatalos neve, „1915 Çanakkale híd”, az első világháború honvédő harcainak az emlékét idézi. A híd mindkét végéhez kiváló minőségű autótút vezet, amely az európai oldalon az Isztambul felé induló vadonatúj autópályához csatlakozik. A projekt tervezője a török Tekfen Engineering vállalat volt.

↓ A modern Isztambul nyugati szélé felé igyekeztünk, hogy megtekintsük Mimar Szinán, a nagy oszmán építész egyik legnagyobb munkáját. Ez a kép már ott, Büyükkçekmece Kültür Parkjában készült.

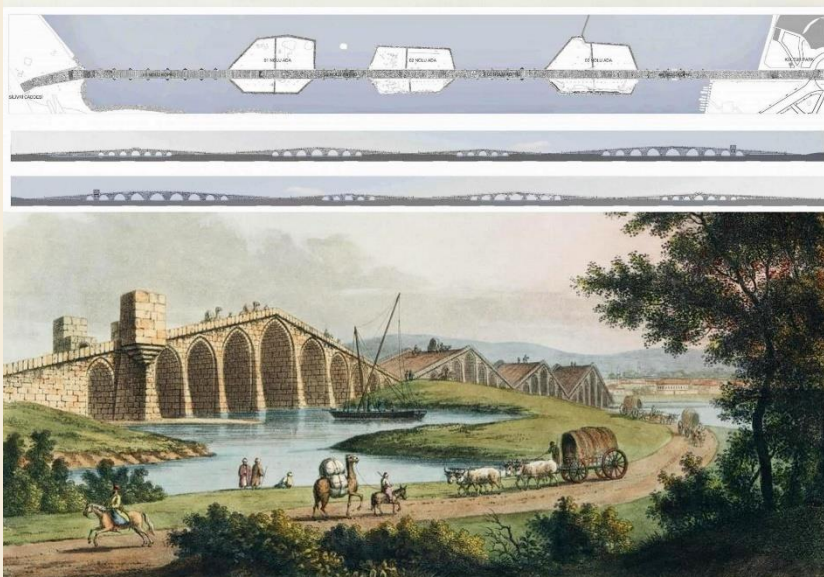
↑ És itt vagyunk Isztambul egyik peremvárosában, Büyükkçekmecében. Innen még kb. 40 km Isztambul belvárosa. Itt, a sekély, sós vizű, mocsaras Büyükkçekmece tó tengerhez közeli szűkületében építette fel Mimar Szinán építész (1490-1588) Süleymán szultán parancsára ezt a csodálatos hidat, amelyet ő maga is egyik fő művének tartott.

Konstantinápoly, 1453

↑ Rocío Espin rajza nyugat felől mutatja Konstantinápolyt, a későbbi Isztambult. A bizánciak hatalmas védőfalának déli részén volt az Aranykapu, ami tulajdonképpen egy diadalkapu volt, amin a bizánci császárok léptek városukba a hadjárataikból visszatérve. A rajz jól mutatja azt az felvonulási utat, ami innen vezetett a város szívébe, a Hagia Sophiához és a Nagy Palotához. A Bizánci Császárság fennállásának több mint 1000 éve alatt több fórum is épült ezen az úton.

→ Az Isztambuli Aranykapuhoz csatlakozott az a hadi út, amelyen Szulejmán szultán is vezette hadjáratait Magyarország felé. A kialakult rendszer szerint a mozgósítási felhívás szétküldése után az egyes országrészek hadainak nagy része Drinápolyban (Edirne) találkoztak. Az anatóliai csapatok a Dardanellákon átkelve a Via Egnatia hadiútról a feketével jelzett leágazáson jutottak Edirnébe. A szultán janicsárjaival és zsoldos szpáhijaival, hadserege állandóan fegyverben tartott magjával, az Aranykapun, vagy az ettől északra fekvő Belgrád kapun át lépett az ősi hadiútra, a Via Egnatiára.

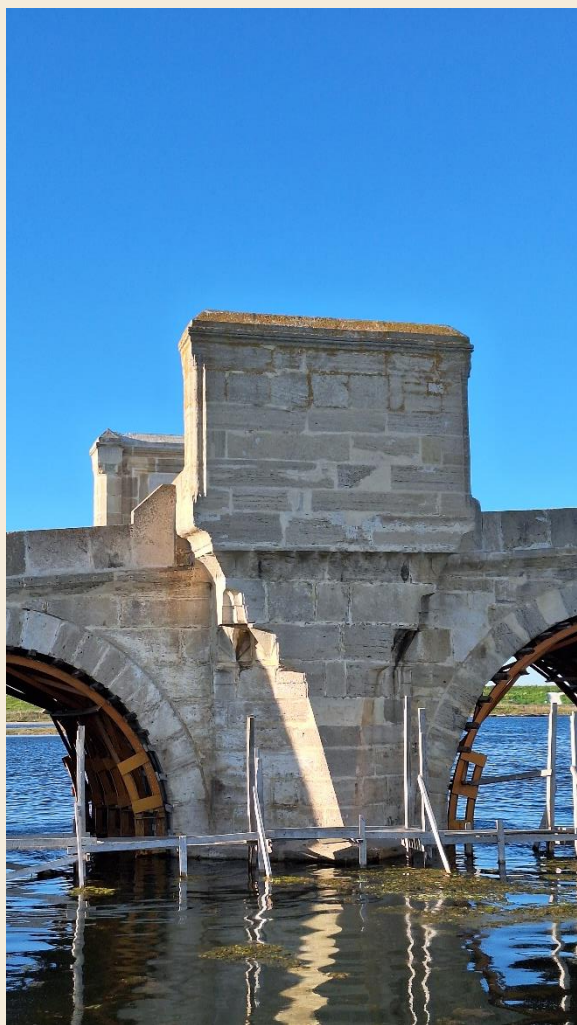

← A szultáni hadak a Büyükkçekmece tavon (vagy tengeröblön) tutajokkal jutottak át és folytatták útjukat Edirne felé a Via Militaris-on. Egészen addig, amíg Szulejmán megelégette az átkeléssel járó kellemetlenségeket és 1566-ban meg nem bízta Mimar Sinánt egy híd építésével a mocsáron át. A kép felső részén a megépült mű modern felmérése látható, míg az alsó képet Luigi Mayer olasz művész festette 1810-ben. A fényképezés feltalálása előtt a műemlékeket festő művészek gyakran eltúlozták a látványt. Valójában a ma is álló négyrészes híd messze nem ilyen meredeken emelkedő szakaszokból áll

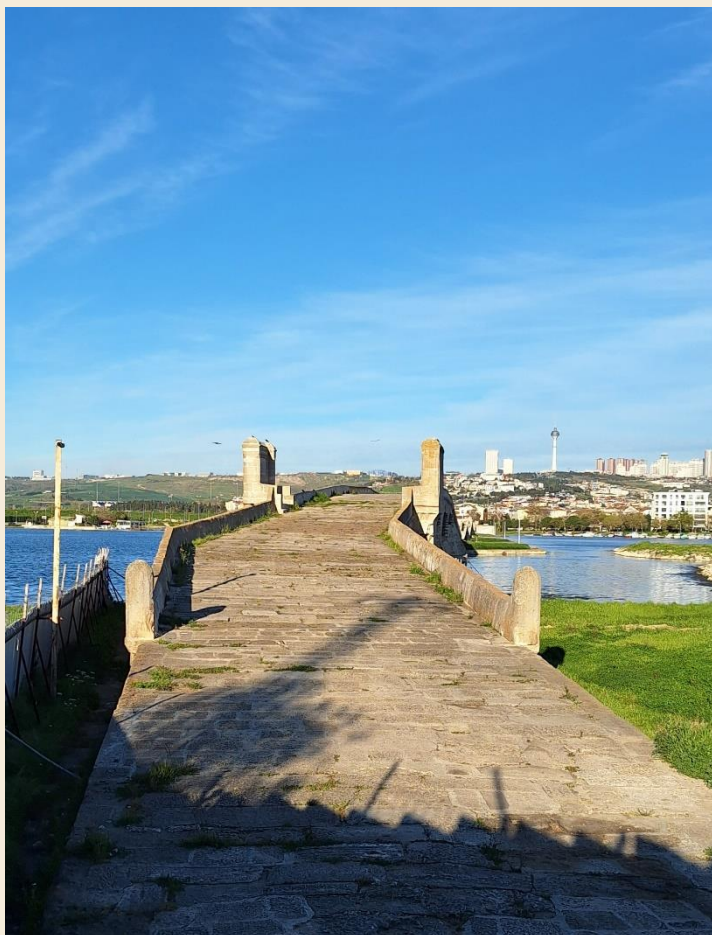
→ Szinán komoly mérnöki tudást tükröző hídja 1567-ben, mindössze 2 év és 3 hónap alatt készült el. Bár a hidat ma Szulejmán hídnak nevezik, a szultán maga sohasem mehetett át rajta, hiszen 1566-ban meghalt Szigetvár ostroma közben. A 28 boltívre támaszkodó 635 méter hosszú átkelőt Szulejmán fia és utóda II. Szelim szultán nyitotta meg. A nagy mű egészen 1986-ig állt a közúti közlekedés szolgálatában,

akkor felújították és a forgalmat áterelték a közelében megépített közúti hídra. A felújítás után már csak gyalogosan lehetett átmenni rajta, majd a földrengések okozta elmozdulások miatt ismét lezárták és felújítása jelenleg is tart.

← A belső oldalán feliratos pihenőhely a híd nyugati végénél. Azt mondják, hogy a 400 befejezett projektet elkészítő Szinán csak itt, ezen a hídon hagyott olyan emléktáblát, amire a saját nevét is felvésette. Bár szerény ember volt, erre a mérnöki munkájára joggal lehetett büszke. Sajnos az értékes feliratos kőlap eltűnt az 1960-as években.

→ Az utókor által Szulejmán hídnak nevezett átkelő eredeti neve egyszerűen Çekmece híd volt, ahogyan azt Szinán isztambuli sírjának felirata is említi. A 7 méter széles híd költségvetése a leírások szerint 114 millió ezüst akce volt akkor, amikor egy jó fizetésű janicsár naponta 8 akce zsoldot kapott.

← Ez a kép már a Szulejmán híd keleti végénél készült. A folyamatban levő felújításhoz szétszedték a híd korlátköveit és ideiglenesen alátámasztották a kő boltíveket. Bár a második világháborúból Törökország szerencsésen kimaradt, biztos, ami biztos alapon többfelé építettek kisebb betonerődítményeket. Itt, a Szulejmán híd keleti részén kettőt is találhatunk. Az egyiket kép bal oldalán láthatjuk, a híd utolsó szakaszának a Márvány-tenger felé néző oldalán.

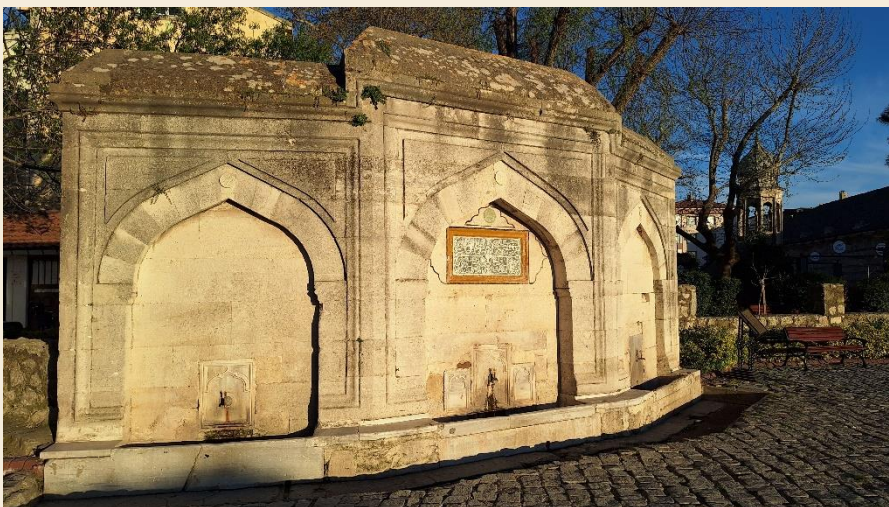
→ A Szulejmán híd keleti végénél van a népszerű pihenőhely, a Kultúr Park. Itt van a másik kis betonerőd és a híd feljárójának közelében állították fel Mimar Szinán bronz szobrát. Bár az ábrázolt személy minden tiszteletet megérdemel, a szobor művészi értéke – mit is mondjak – szerény. Az iszlám előírásai miatt a képzőművészet nyugati értelemben vett fejlődése errefelé egyszerűen nem történt meg, amint azt például a Dolmabahçe palota képtárában magunk is tapasztaltuk. A Török Köztársaság megalakulása után (1923) a képzőművészetre vonatkozó vallási tiltások megszűntek és egyre több, embert ábrázoló köztéri szobor jelent meg. Remélhetőleg ezen a téren is gyors lesz a fejlődés. A szobortól balra a szépen kipingált világháborús kiserődöt láthatjuk.

A híd keleti végénél több érdekes épületet találunk. Ezek egyike a Kurşunlu Han, ami egy karavánszeráj, ideiglenes szálláshely volt a Rumélia (vagyis a rómaiak földje, ma inkább Balkánt mondanánk) felé utazó katonák és kereskedők részére. Természetesen ezt is Szinán építette. Jobbra a Kurşunlu Han hátsó homlokzata. Az épület tetőzetét eredetileg ólomlemezekkel fedték, innen kapta a nevét (ólom= kurşun). Az épületet 1985 és 87 között felújították, manapság kulturális események színhelye.

↙ A karavánszeráj mellett áll Sokullu Mehmed pasa 1567-ben épített mecsetje, aminek legfőbb érdekessége ez az alacsony minaret, amelyet állítólag egy kőtömbből faragtak ki. A kis mecset építője persze Szinán volt, de a megrendelő sem akárki. Sokullu Mehmed (magyarosan Szokoli Mehmed) nagyvezír volt 1565-től 1579-ig. Ő volt az, aki Szulejmán halála után bevette Szigetvárat és gondoskodott hősiessen harcoló ellenfele, Zrínyi Miklós méltó eltemetéséről. Magát a temetést az abban az évben hivatalba lépő Szokollu Musztafa budal pasa intézte.

↙ A Sokullu Mehmed mecsete mellé építette Szinán ezt a három, szöget bezáró falrészéből álló kutat 1566-ban. A három régi vízcsap ma is működik, friss vizet ad az arra járóknak és a mecsetbe igyekvőknek. Jobbra, a háttérben a kis mecset minaretje

←↑ Két okunk is volt, hogy Törökországi utazásunkat április elejére időzítettük. A második az volt, hogy ilyenkor tartják szerte az országban a tulipán ünnepeket. A törökök nemzeti virágának tartott tulipán legszebb összefüggő kiültetése az Isztambul északi részén fekvő Emirgan parkban található, amit mindenképpen meg akartunk

nézni. Gondoltuk előtte rákészülnünk egy kicsit és felkerestük a Gülhane parkot. A Gülhane park a Topkapi palota alatti lejtős területen fekszik. Eredetileg a szultáni palota kertje volt, amelyet 1912-ben megnyitottak a nagyközönség előtt.

A Gülhane manapság is rendkívül népszerű, különösen a tavaszi tulipánvirágzás idején. Persze itt is a legfontosabb a biztonság. A parkban őrök, páncélautó, a kapuban biztonsági ellenőrzés...

↑ A Gülhane parkban – ellentétben az Emirgannal – ideiglenes kerítések védik a virágágyásokat.

← Átsétáltunk a Galata-híd közelében levő Egyiptomi bazárhoz. Ez a bazár hosszú ideig, 1597-től 1664-ig épült, a közeli Yeni Camii (Új Mecset) komplexum részeként. Eredetileg csak fűszereket és gyógyszertményeket árultak itt, de manapság már sokkal szélesebb az árupaletta. Az árusok többsége ma élelmiszert és fűszereket árul, mi is vásároltunk néhány különleges teakeveréket.

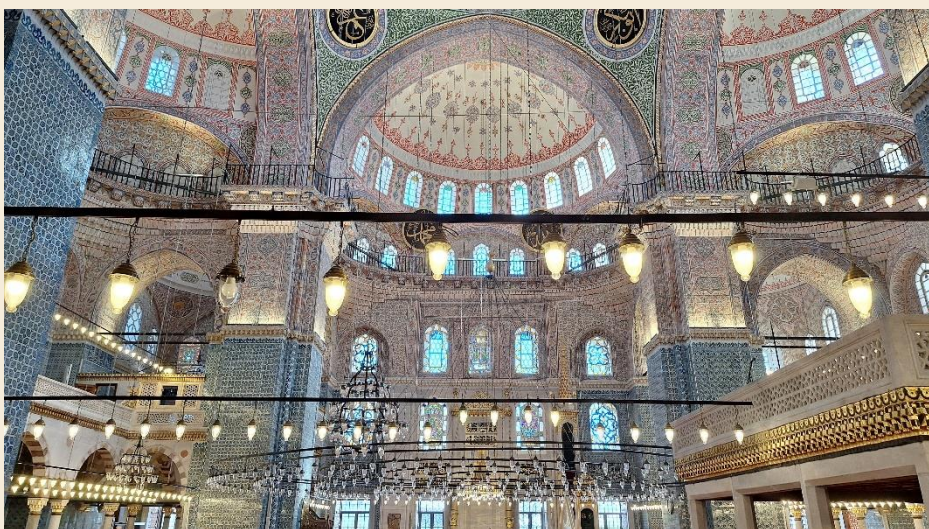

← Mindent meg lehet kóstolni és meg is kóstoltunk...

➔ Jobbra az Egyiptomi bazar (Misir Çarşisi), balra az Új Mecset (Yeni Camii). A mecset építése hosszú ideig tartott és mintegy leképezte az Oszmán Birodalom lassú hanyatlását. Az építést 1597-ben kezdték Mimar Szinán halála után, így építész tanítványa, Davut aga lett, majd ennek halála után Dalgıç Ahmed Çavuş vette át a munkát. Belpolitikai és pénzügyi problémák miatt az építést 1603-ban leállították.

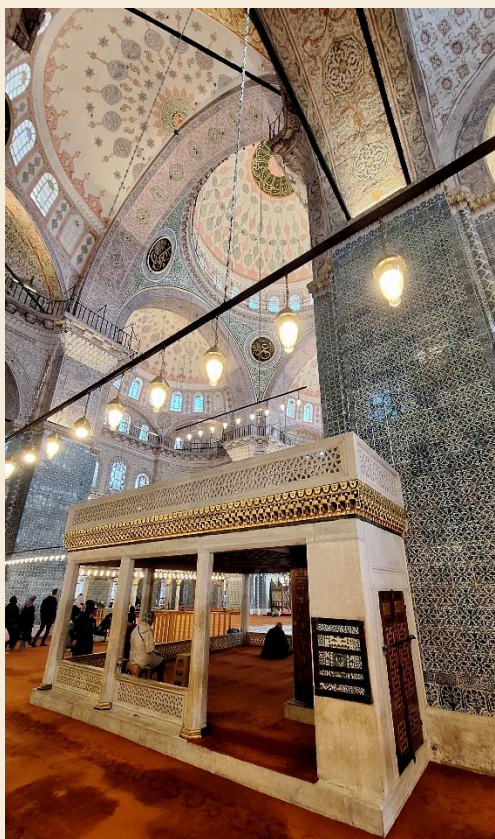
⬅ A Yeni Camii pompásan díszített belső tere. Amikor később, 1660-ban hozzáfogtak a szomszédos Egyiptomi bazar építéséhez, az addigra már szinte romos, félkész Új Mecset építését is folytatták és mindkettőt 1664-65-ben fejezték be Musztafa Aga vezetésével.

➤ Bár első pillantásra színpompás a Yeni Camii, másik nevén Valide Szultán mecset, belső díszítése, a hatalma csúcsán túljutott birodalom fogyatkozó anyagi ereje már csak gyengébb minőségű anyagok használatát tette lehetővé. A mecset építését két szultánanya (Valide Sultan) pénzügyi támogatása tette lehetővé, innen a létesítmény második neve.

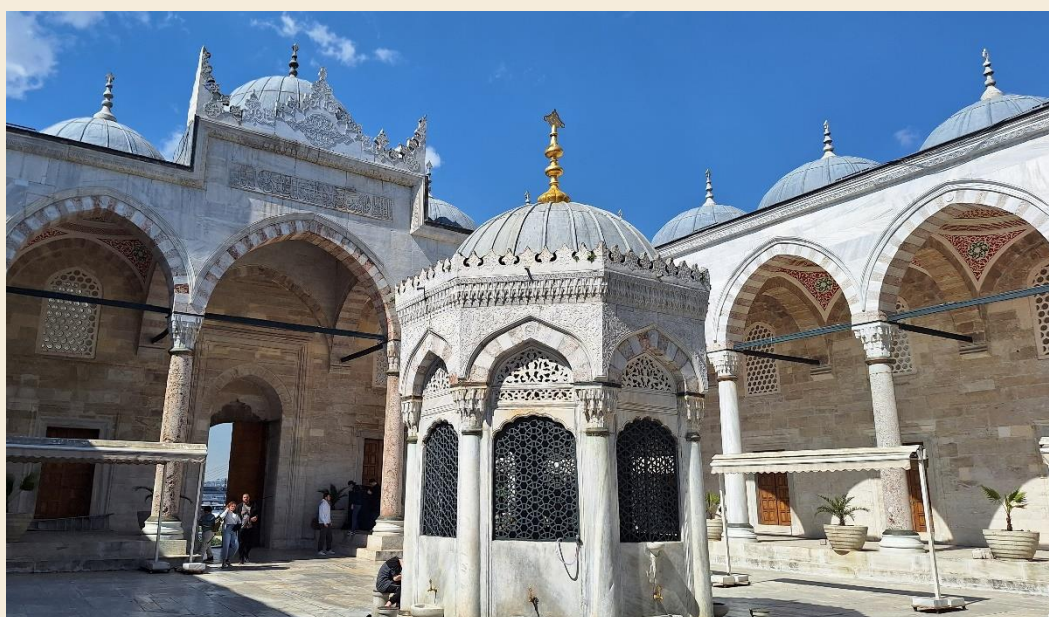

⬅ A ramadán még javában tartott, amikor Isztambulban jártunk. Ilyen időszakban több zarándokcsoport is látogat a nagy mecsetekbe, ahol a közös imádságok közti időben félrevonulva kisebb csoportokban tartanak felolvasásokat a Koránból. Itt a Yeni Camii-ban az oldalsó oszlopsor mellett hallgatták a hívők imámjukat.

← A müezzin erkélye a Yeni Camii-ban. A régi időkben a jó torkú müezzin ezen az emelvényen állva nagy hangon továbbította a távolabb álló hívők felé a minbaron (szószéken) felolvasó imám szavait.

→ A Yeni Camii látképe északnyugatról. A mecset valaha az Aranyszarv öböl partján állt, de a Galata-híd 1845-ös építésekor a hídfő környékét rendezni kellett, majd az öböl parti villamospálya megépítése és a szintén ott haladó autótút 1956-os kiszélesítése végleg elvágták a Yeni Camii-t a festői vízparttól.

← A Yeni Camii a többi nagy mecsethez hasonlóan a dzsámin kívül több kiegészítő épület együttese volt, amelyek közül több ma is áll. A komplexumhoz tartoztak még kórház, fürdő, medresze, szökőkutak, piac és a szultáni türbe, ahol a 17-18. század szultánjai temetkeztek. A képen a mecset előudvarában álló kút, a şadırvan látható.

← Isztambul egyik legfontosabb egyházi épületét, az egykori Pantokrator kolostort és templomát (ma Zeyrek Molla Camii) készültünk meglátogatni, de előtte erőt gyűjteni betértünk a templom mögötti Zeyrekhane kávézó kerthelyiségébe. Innen csodálatos kilátás nyílik az Aranszarv öbölre és az alattunk nyüzsgő Atatürk bulvárra.

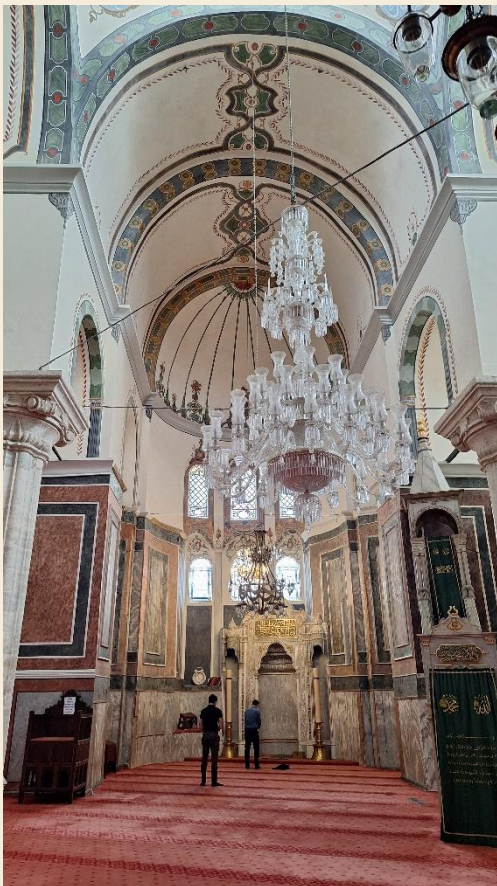
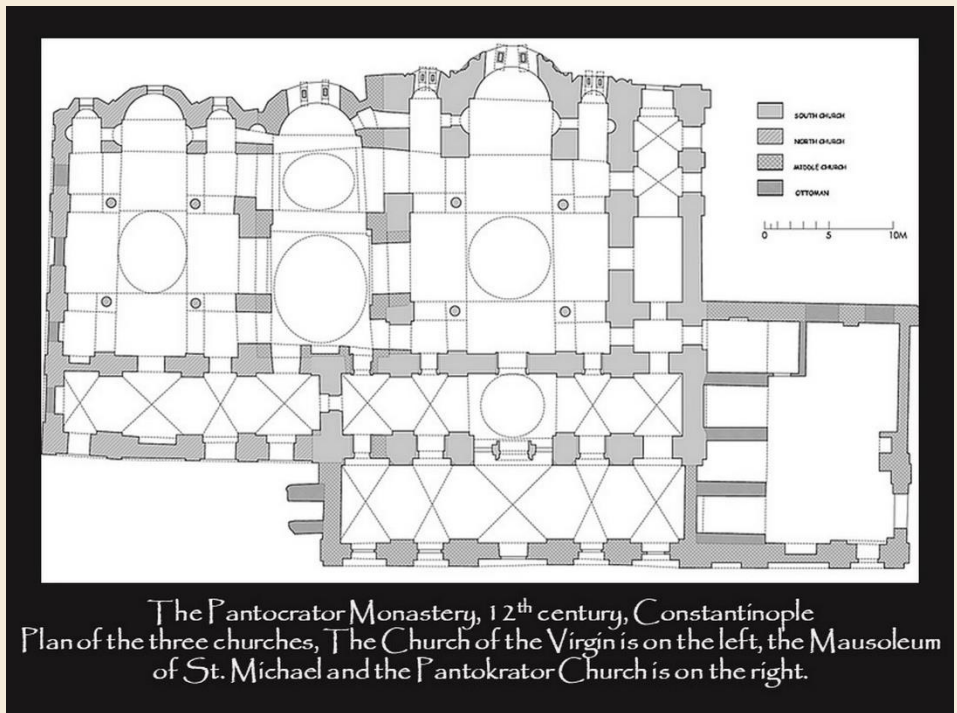
→ A Zeyrekhane kertje és a kerti pavilon. Tekintettel a ramadánra és a szent zárándokhelyek közelségére, a kapura ki volt írva, hogy ételtitelt tilos kivinni a kapun kívültre.

← Zeyrekhane kertéből rálátni a három összeépült templomból álló Pantokratorra, amely 1491 óta Molla Zeyrek Camii néven a muszlim hívők szolgálatában áll. A Pantokrator kolostoregyüttese Konstantinápoly negyedik dombján épült 1118-1136 között. A nagyszerű építménycsoport valaha 80 szerzetesnek adott otthont, a kolostor és a templomok mellett volt könyvtára, kórháza, orvosi iskolája és öregotthona is. Nekünk magyaroknak is fontos ez a hely, hiszen építője és fő

támogatója II. Komnénosz János császár és felesége, Szent László királyunk lánya, Piroska volt. Őt a bizánciak Eirénének nevezték és halála után itt, a Pantokrator templomban temették el 1134-ben

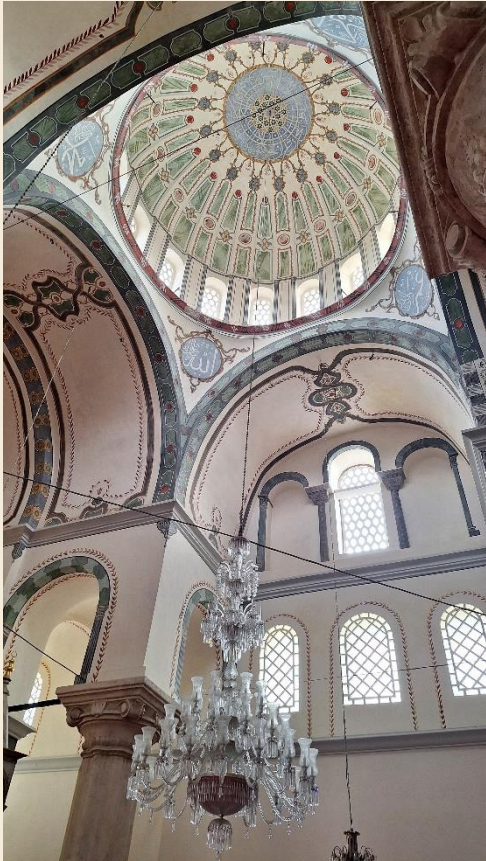
→ A mára fennmaradt épület alaprajzán a jobb oldali templom, a Pantokrátor Krisztusnak (Krisztus a Mindenható) szentelt épült meg először 1124 után. Ezt követte a bal oldali templom, a Theotokos Eleousa (Irgalmas Istenszülő), majd a kettő közé építették fel a Szent Mihály arkangyalnak szentelt temetkezési kápolnát. A két szélső templom görög kereszt alaprajzú, az összeépített templomok elé narthex (előcsarnok) is épült. Az épületegyüttes, a mára elpusztult részekkel együtt a középkori Konstantinápoly legnagyobb vallási épülete volt. Az oszmánok 1453 után azonnal birtokba vették és mecsetté, illetve a kolostort medreszévé (muszlim iskola) alakították. A medresze egyik tanítója, Molla Zeyrek után kapta nevét a mecset is.

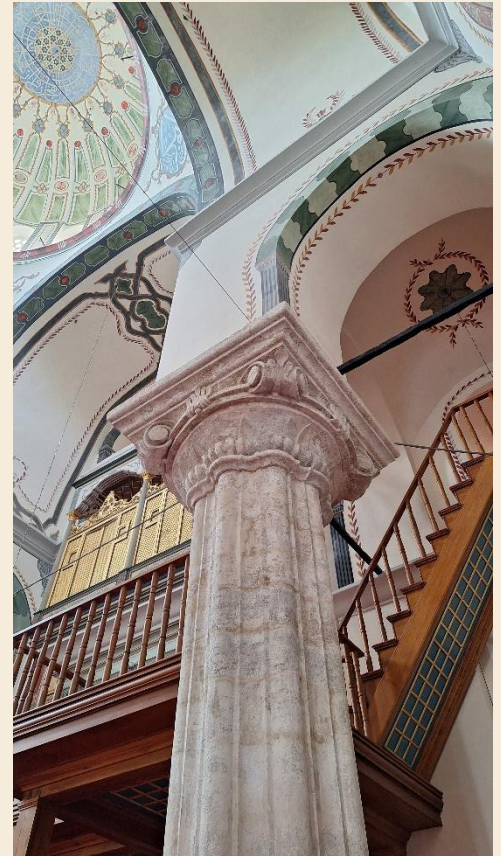
← Az egykori Pantokrator templom szentélye. Ma itt van a muszlimok közös imádkozásának tere. Az egész épületegyüttest az évszázadok során többször földrengés rázta meg, ráadásul tűzvész pusztította a 18. században. A siralmas állapotba került épületek kutatása az 1950-es években kezdődött, majd a 2010-es években fejezték be helyreállítási munkákat.

↗ A több évtizedig tartó kutatások során sok bizánci részlet került elő, amelyek közül talán a legszebb ez az „Opus Sectilis” padló, a Pantokrator templom központi kupolája alatti részen. A Sámson életének eseményeiből, az évszakok és az állatöv képeiből összeállított kőmozaik és sgraffito sajnos jelenleg nem látható, mert a minden mecsetben használt vastag faltól-falig szőnyeg takarja. A bizánci templomból előkerült leletek, köztük a színes ablaküveg töredékek az Isztambuli Archeológiai Múzeumban tekinthetők meg.

← A szépen díszített templomhajó (naós) egy része és az egykori Pantokratór Christos templom központi kupolája.

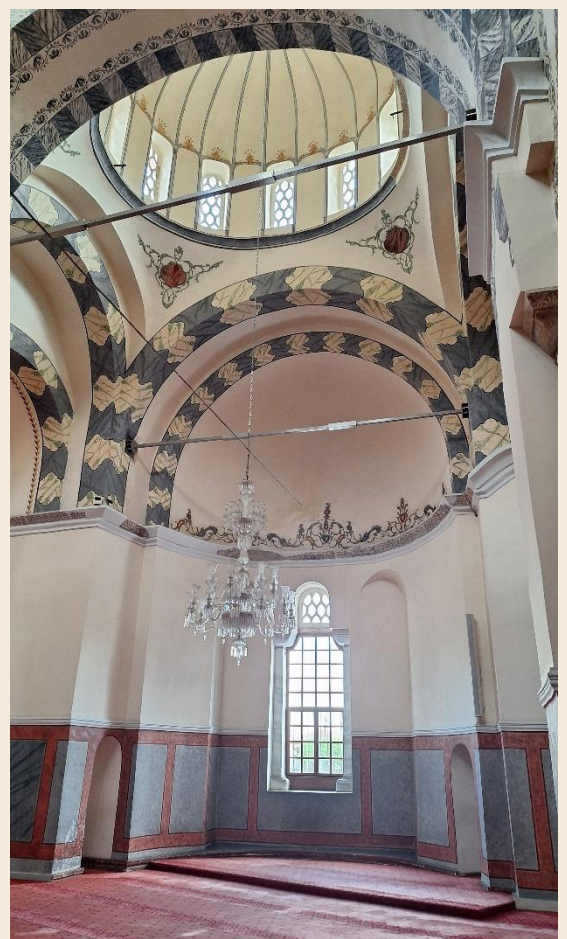

→ A Pantokrator kupoláját alátámasztó négy oszlop egyike.

↓ Ez az északi, Theotokos Eleousa (Irgalmas Istenszülő) templom apszisa. Ezt a templomrészt ma főként a muszlim nők használják. Az iszlám stílusú díszítések mellett itt-ott felfedezhetjük a bizánci mozaikok és faragott párkánykövek megmaradt részeit.

→ A Szent Mihály kápolnát a Komnénoz család temetkezési kápolnájának tervezték. Ma a mecset férfi és női imaterületének átjárójaként szolgál. Egykor több bizánci császárt és feleségeiket temették itt el, köztük Szent László király leányát, Piroskát, görög néven Eiréné császárnét (1088-1134). Piroška kőszarkofágját a Hagia Sophiában őrzik.

← A déli, Pantokrator templom előcsarnokának (narthex) bejárata a külső csarnok (exonarthex) felől fényképezve. Balra a nők részére előkészített köpenyek. A még tartó ramadán ellenére a Molla Zeyrek Camii-ban alig volt imádkozó hívő, úgy látszik nem ez a legnépszerűbb mecset Isztambulban.

→ Az előcsarnok eredeti téglaboltozatát a helyreállítás után nem vakolták vissza, így jól látszik a bizánci eredetű épületszerkezet.

↓ A Pantokrator főbejáratával szembeni ház falán láttuk ezt az érdekes építményt, ami nem más, mint egy 16. századi madárház. Az oszmán időkben szokás volt mecsetek és más nagy középületek közelében hasonló madár pihenőhelyeket elhelyezni

↑ A Pantokrator templom déli oldala. Balra a hozzáépített minaret és a déli kis udvar falai.

← Az Atatürk bulvár mentén emelkednek a Zeyrek, vagy Pantokrator víztározó falai. A Pantokrator kolostort is ellátó víztározó mellett más, de jóval kisebb fedett ciszternát is építettek a közelben, hogy a közvetlen környék kolostorait is el tudják látni megfelelő ivóvízzel az év minden részében. A Zeyrek tározó ezek közül a legnagyobb, 18 x 55 méteres alapterülettel. Érdekes, hogy ezt a tározót jóval a Pantokrator építése előtt, még a 6. században létesítették.

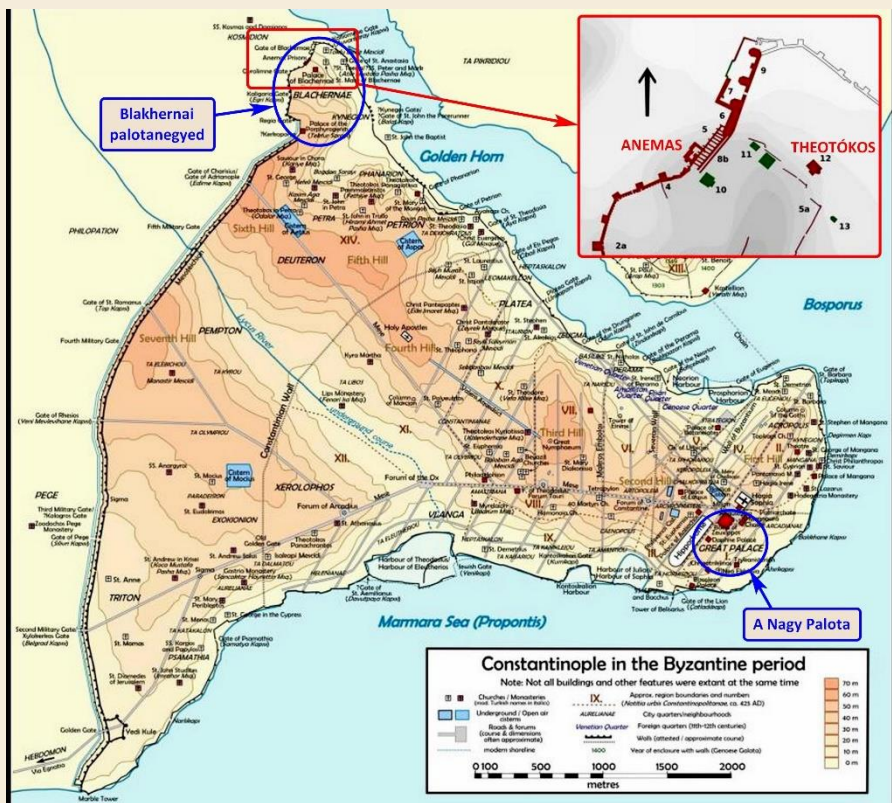
→ A Zeyrek víztározó sajnos nem látogatható. Bár 2024-ben már nem először jártunk arra, most is zárva találtuk. Ez az archív kép nyújt betekintést oda, amit most saját szemünkkel nem nézhetünk meg.

↓↘ A Zeyrek víztározó az örökké forgalmas Atatürk sugárút felől. A fedett tározó fölé épült a Piri Mehmet pasa mecset, ennek alacsony minaretje tűnik fel a képen. Ezt a mecsetet 1543-ban építették és a közeli temetőjében nyugszik Mehmet Emin Tokadi sejk (1664-1745) és tanítványa, Mustakimzade Süleyman Efendi (1719-1787), akik manapság is nagy tiszteletnek örvendenek. Magunk is láttuk a ramadán egyik délutánján, amint egész kis tömeg gyűlt össze és imádkoztak az apró sírkertben.

← A Galata híd közelében levő Eminönü térről a T5-ös villamossal utaztunk ki az egykori Blakhernai palotanegyedbe. Ahogy kiértünk, először is kisértünk az Aranyzarv öböl partjára.

→ A bizánci császárok Nagy Konstantin idejétől a 12. század végéig a városközpontban felépített Nagy Palotából irányították a birodalmat. A 11. századtól kezdve épült ki a város északi csücskében, a kiegészített Theodosiusi falak védelmében a Blakhernai palotanegyed, ahová a maradék birodalmat irányító hivatalok is áttelepültek 1261 után. Tavaly már jártunk erre és megnéztük a Tekfur Sarayt, most azonban egy másik jelentősebb bizánci épületet, Anemas tornyát és börtönét jöttünk meglátogatni. Szakítottunk időt az ősi helyén újraépített Theotokos Blakhernai templom és csodálatos forrásának meglátogatására is.

← A Blakhernai negyed városfalai a nyugat felől. A jobb oldali támpilléres és a beállványozott részt nevezik Anemas tornyának és Izsák toronynak. Az 5. században épült Theodosiusi falak még jóval a képen láthatóaktól távolabb húzódtak úgy, hogy a Theotokos templom is a falakon kívül volt. A Blakhernai falait, a Pteront, jóval később, a 7. századtól kezdve építették a Theodosiusi falak elé,

hogy a Blakhernai templomait és kegyhelyeit megvédjék a barbár támadásoktól. Az építéshez felhasználták a korábbi, elbontott falak anyagát.

→ Az Anemas börtöne nevű épületcsoportot és az elé épített ikertornyokat nem lehet látogatni, mert még tart a felújításuk. A börtön a nevét az I. Alexios Komnénosz császár (1081-1118) ellen sikertelen lázadást szervező, majd ide bebörtönzött tábornok, Anemas után kapta. A képen látható összeépült ikertornyok közül a jobb oldalt II. Angelosz Izsák császár építette saját maga részére. A bal oldali tornyot hívják Anemas toronynak. Egészen balra látszik egy rész a három szintes, 23 méter magas Anemas börtönként ismert korábbi épületből.

← A Blakhernai falai a beállványozott Izsák toronnyal és az Anemas toronnyal. Az Anemas börtöne mögött, ott, ahol ma az 1586-ban épült Kazasker Ivaz Efendi mecset áll, valaha I. Alexios palotája volt.

→ Az Izsák torony sok másodlagosan beépített oszloppal. Angelosz Izsák császár láthatóan több romos épület, köztük templomok kőanyagát használta fel lakótornyának megépítéséhez a 12. század végén.

↓ A Kazasker Ivaz Efendi mecset udvaráról lehet a legjobban rálátni az Anemas börtön és az ikertornyok körzetében

folyamatban levő felújítási munkákra. Balra az Izsák torony felső szintje, jobbra az Anemas torony teteje és az új üvegtetejű lejárati lépcső. A földembe épített acélszerkezet alatt az Anemas börtön helyenként 20 méter vastag falai vannak. Egyelőre csak a mecset kerítésén keresztül tudtam fényképezni, pedig szívesen bemásztam volna a romok közé.

← Nem messze az Anemas börtöntől magas falak mögött egy különös ortodox keresztény sziget bújik meg: a Theotokos Blakhernai templom. Magyarra talán blakhernai Istenszüdő Templomának lehetne fordítani, angolul viszont következetesen Church of Saint Mary of Blachernae-nak nevezik. Az eredeti, valaha itt állt templomot 450-ben építtette Aelia Pulcheria császárnő a Konstantinápoly hatodik dombja északi lejtőjénél feltörő szent forrás fölé.

→ A mai templomkertet magas falak veszik körbe, tetejükön szögesdrót kerítéssel. Mi kis szerencsével jutottunk be, ugyanis az általában bezárt kaput éppen kinyitották a délutáni mise alkalmával. Az isten-tiszteleten a papon kívül mindössze két további egyházi személy vett részt, és persze mi is ott voltunk.

← A Theotokos templom eredetileg a várost védő hatalmas Theodosiusi falakon kívül volt, de a környék más templomaitól eltérően szerencsésen túlélte a 626-os avar-perzsa ostromot, amit a hívők híres ikonjának, a Theotokos ikonnak tulajdonítottak. Hogy megvédjék a város egyik leginkább tisztelt templomát és a környéket, az ostrom után kezdték átépíteni, kiegészíteni a Blakhernai negyedet védő városfalakat. A Theotokos ikon még többször segített megvédeni a várost, de magát a templomot nem sikerült megóvnia. Az 1434-ben kitört tűzvészben az épület elpusztult.

→ A leégett templomot a bizánciak már nem tudták újjáépíteni, romjai az oszmán időkben elenyésztek, azonban a szent forrás megmaradt. Keresztény szőrmekereskedők vették meg az egykori templom telkét 1867-ben és a ma álló szerény ortodox templomot építették fel a forrás fölé. Ezen a képen a templom előcsarnoka látható.

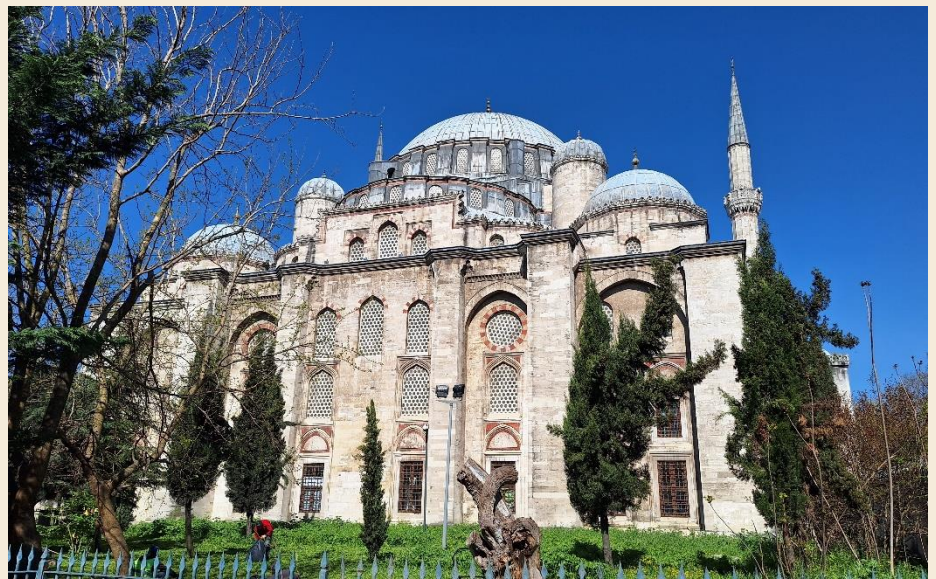

➔ A Theotokos Blakhernai templom ikonosztáza. Háttérben zölden megvilágított lejárát a forráshoz. A Theotokos templom szent forrása közelebről. Az előtérben a kis műanyag palackokba kiadagolt forrásvíz. Egyet mi is elhoztunk emléke.

← Mimar Szinán munkái közül még néhányat meglátogattunk 2024 tavaszán. Ez itt a Şehzade-mecset előudvarának a kapuja. A şehzade szó jelentése: herceg.

➔➔ Az Oszmán Birodalom hatalma csúcsát I. (Kanuni) Szulejmán szultán uralkodása idején érte el. A város 1453-as elfoglalása után az első szultáni paloták, az Eski Saray, a mai Atatürk bulvár keleti oldala fölé emelkedő „harmadik dombon” épült meg. Ez a domb és környéke lett aztán a legjelentősebb szultáni építkezések helyszíne a 16. században. A Şehzade-mecset, Szinán egyik legnagyobb alkotása 1548-ban készült el.

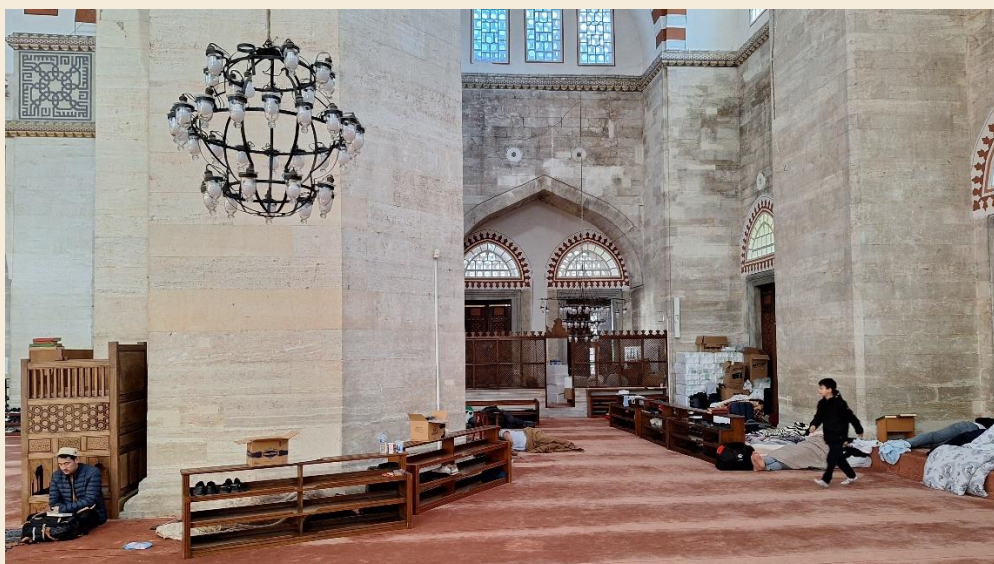
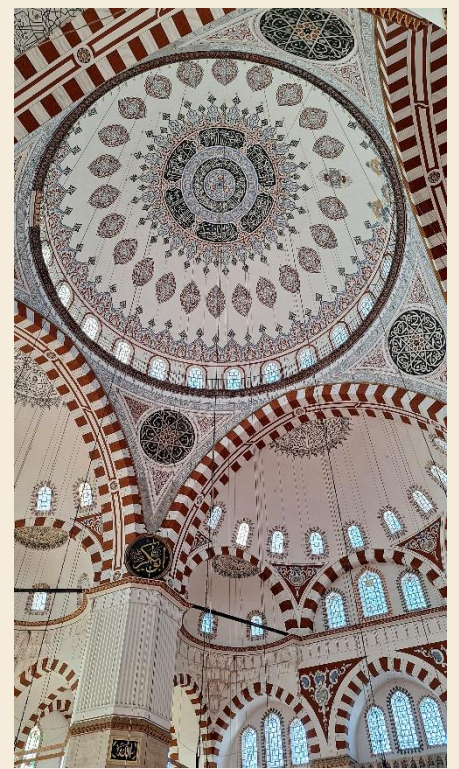
→ A Şehzade-mecset udvarának kútja, a şadirvan későbbi, IV. Murát szultán ajándéka. Az egész mecset építése Szulejmán és Hürrem szultána legidősebb fiának, az ifjan, himlőben (vagy a hárembeli intrikák szerint talán mérgezésben) elhunyt fiának Mehmed hercegnek (1521-1543) az emlékére épült. Hürrem sikeresen elérte, hogy Szulejmán a más anyától származó fiát, Musztafa herceget kizárja a trónöröklésből és helyére Mehmedet állítsa. Persze ehhez szükséges volt, hogy

Hürrem 1536-ban intrikáival hóhérekre juttassa a Musztafát támogató Ibrahim nagyvezírt is. Hürrem később Musztafa kivégzését is elérte. Mindenesetre Szulejmán valóban szerethette Mehmed herceget, halála után depresszióba esett, negyven napig böjtölt és gyászolt.

Szinán sokat tanulmányozta a Hagia Sophia templom építési szerkezetét és kupoláját. Olyannyira lenyűgözte ez az ókori remekmű, hogy mintaként használta fel saját munkáinál, jóllehet a Hagia Sophia kupolájának átmérőjét csak élete vége felé, a drinápolyi Szelim mecsetben tudta felülmúlni, 1575-ben. Szinán már 50 fölött járt, amikor a megbízást megkapta a Şehzade-mecset építésére. Magán a mecseten és a kapcsolódó épületek során is jól látszik az addigra már kiforrott elképzelése az oszmán építészet megújításáról. A képen a Şehzade-mecset kibla fala, rajta az imádkozás helyes irányát mutató mihrábbal és attól jobbra a minbarral. A mecset kupolájának átmérője 19 m.

← Ramadán idején, több más mecsethez hasonlóan, a Şehzadeban is bevett szokás, hogy zárándokok csoportjai hosszan időznek, esetenként ott is alszanak a mecsetben.

← A Şehzade-mecset több más épület mellett temetőkeret is, ahol öt türbe áll. Ezek közül a legfontosabb Mehmed herceg türbéje, amely 1543-ban készült el, néhány évvel korábban mint a templom. Helyén állt az az ideiglenes emlékhely, ahol Szulejmán negyven napig siratta fiát.

→ Az egyik csempézett falszakasz. A csempelapok készítésénél az ún. cuerda seca technikát használták, amit a perzsiai Tebrizből érkezett fazekasok honosítottak meg. A különböző színre festett részek színeinek összefolyását úgy akadályozták meg, hogy a színezett területek közé elválasztó vonalakat karcoltak az anyagba és a vajatokat zsíros festékanyaggal töltötték ki.

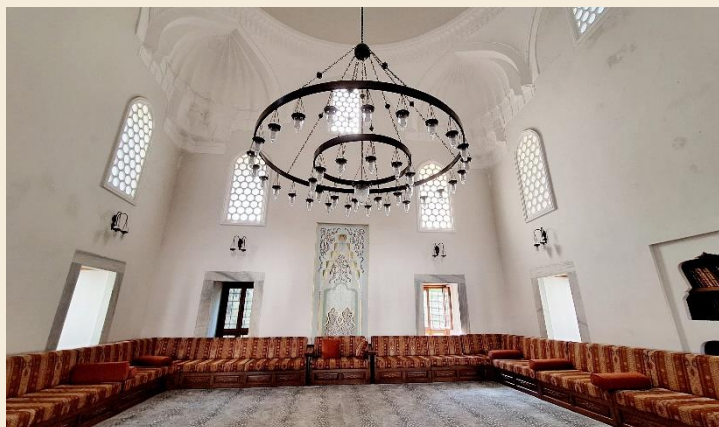
↗ Mehmed herceg türbéje lélegzetelállítóan pompás díszítésű. Körben a legszebb izniki csempék, a felső ablaksoron mindenhol színes ólomüvegek. A herceg szarkofágja fölé épített fa trón emelvény utal az elhunyt trónörökörsi voltára. Tőle jobbra nyugszik öccse Cihangir, vagy Dzsihangir herceg. A 22 éves korában elhunyt herceg Szulejmán és Hürrem legkisebb fia volt, aki fejlődési rendellenességgel született és örökösen betegeskedett. A visszaemlékezések szerint kellemes társalgó és szeretetre méltó fiatalember volt.

→ Még egy nevezetes türbe a Şehzade-mecset sírkertjéből. Ebben a türbében nyugszik Rüsztlem pasa nagyvezír, Szulejmán szultán veje. Hürrem hárem intrikáinak egyik mozzanata az volt, hogy egyetlen lányukat hozzáadta Rüsztlemhez 1539-ben. Hürrem 1536-ban elérte, hogy Szulejmán kivégeztesse politikai ellenlábását, Pargali Ibrahim pasa nagyvezírt, majd azt is, hogy 1544-től veje, a horvát születésű Rüsztlem tölthesse be a nagyvezíri méltóságot. A híresen harácsoló, korrupt Rüsztlem élete során hatalmas vagyont gyűjtött, ugyanakkor számos középületet építtetett.

A Şehzade-medreszét 1543 és 1547 között építette Mimar Sinán. A medresze udvarát 20 lakószoba veszi körül, de vannak itt korabeli illemhelyek is

→ A közös oktatóterem a Kába felé van tájolva, kibla falán egy szép mihrábbal.

← A Şehzade-mecsetről átsétáltunk a Szulejmán mecsethez. Ez szintén Sinán munkája, de tavaly már jártunk itt, ezért most nem ismertetem. A mecset melletti kertben üldögéltünk és gyönyörködtünk a Boszporusz látványában. Mögöttünk a Szulejmán mecset egyik medreszéje kupoláinak sora domborul.

← Valójában azért másztunk fel újra a harmadik dombra Szulejmán mecsetjéhez, mert annak északi oldala alatt, egy lejtős utca éles fordulójában van a nagy építőmester, Mimar Szinán (1490-1588) síremléke. A háromszög alaprajzú kis sírkert csúcsához építették ezt a díszkutat.

→ A kis sírkertbe eredetileg csak Szinánt temették el, de ma három másik sírhely is van mellette.

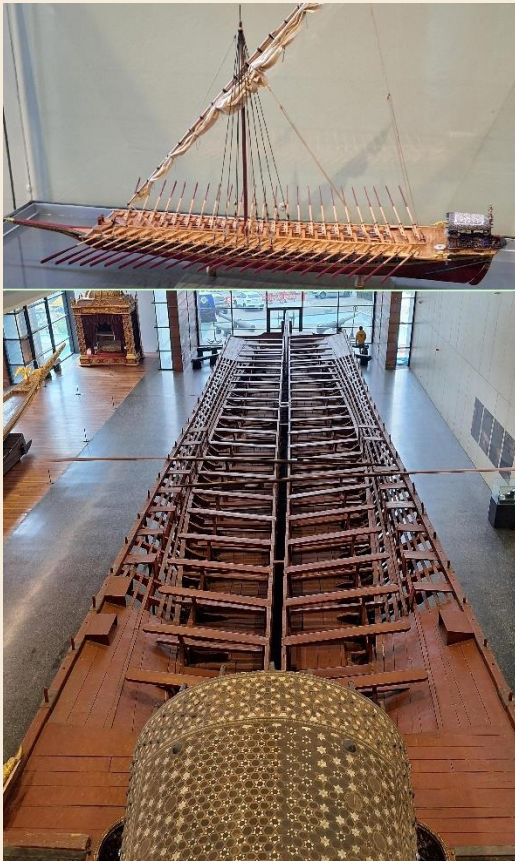
A Mester hat oszlop tartotta nyitott türbéje előtt gyerekkori barátja, Sai Mustafa Çelebi költő és festő verse olvasható a fém táblán.

← Végig szép időnk volt 2024 tavaszán, amikor a Márvány-tenger körül utaztunk és néhány napot Isztambulban is eltöltöttünk. Egyetlen délelőtti esett csak az eső, akkor látogattuk meg a Boszporusz partjára épített Isztambuli Tengerészeti Múzeumot, az Istanbul Deniz Müzesit. A modern múzeumépületnek igazán kellemes kávézója-cukrászdája van. Itt kivételesen finom kávékat főznek, ami erre felé nem is olyan természetes.

→ A múzeum makettja magában a Deniz Müzesiben van kiállítva. A múzeumot 1961-ben költöztették mostani helyére, majd nagyarányú átépítésbe kezdtek, amit 2013-ban fejeztek be. A Tengerészeti Múzeum gyűjteménye meglepően gazdag és a kiállított anyag jól áttekinthető, mindenhol kétnyelvű magyarázó szövegek segítik a látogatót. Szokás szerint csak önkényesen választott képekkel adok egy kis ízelítőt.

➤ A múzeum első, nagy kiállító csarnokában ez a gyönyörűen helyreállított 16. századi gálya fogadja a látogatót. A 40 méter hosszú hajót Isztambulban építették a korabeli harci evezős gályák mintájára, de nem hadihajó, hanem III. Mehmed szultán kirándulóhajója lett. A fedélzeten nincsen hely sem ágyúknak, sem katonák részére, viszont a hajó fara fölé egy szépen dekorált kioszkot illesztettek az uralkodó részére.

↩ A szultáni gályát restaurálása után, 2012-ben helyezték el a Tengerészeti Múzeum csarnokában. A kép felső részén a teljesen felszerelt hajó modellje látható. Bár volt vitorlája, a gályát elsősorban a 24 pár evezővel hajtották, minden egyes evezőt három ember mozgattott.

A Deniz Müzesi egyedülálló gyűjteményét további 14 restaurált, 18-19. századi szultáni evezős hajó gazdagítja.

➔ Maga Kemal Atatürk is szeretett evezni. A múzeumban három kis evezős csónakja van kiállítva. A képen láthatót az Isztambul központjától nyugatra, a Márvány-tenger partjánál levő Floryában épített nyaralójában használta.

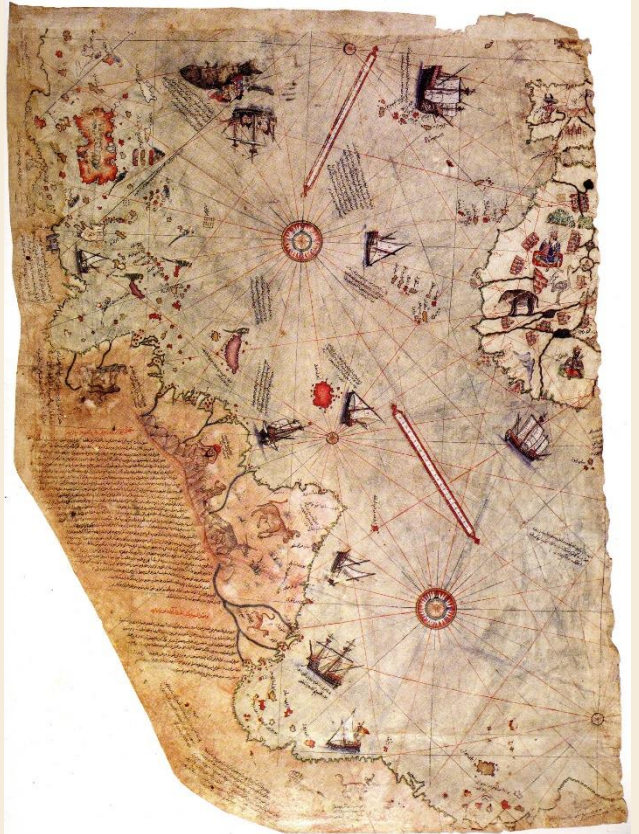

↑ A 16. században az oszmán tengerészet olyan jelentős fejlődésen ment át, ami egy időre a Földközi-tenger legjelentősebb tengeri hatalmává tette. Ez még az evezős gályák korszaka volt, azonban nem csak a hajóépítés, hanem a hajózás tudománya és a hajózási térképészet is komolyan fejlődött. Ezt a portolán térképet Mürsiyeli Ibrahim Efendi rajzolta gazellabőrre 1461-ben. A portolán térképek nem foglalkoztak a szárazföld belsejének ábrázolásával, azonban a partvonalakat, szigeteket akkurátus pontossággal, alaposan feliratozva mutatták be.

← A Deniz Müzesi emeleti előterének falát díszíti ez a kerámia térkép. Attila Galalali 1971-ben készült munkája Piri Reis 1513-ban készült világtérképének fennmaradt részét ábrázolja. Piri Reis (teljes nevén Hadzi Muhiddin Piri Ibn Hadzi Mehmed, kb. 1465-1554) sok nyelven beszélő tengerész, kalóz, térképész, később tengernagy, kalandos életet élt és sokat küzdött az Oszmán Birodalom szolgálatában, de minden érdeme ellenére egy kudarcra után kivégezték, bár már jóval elmúlt 80 esztendő.

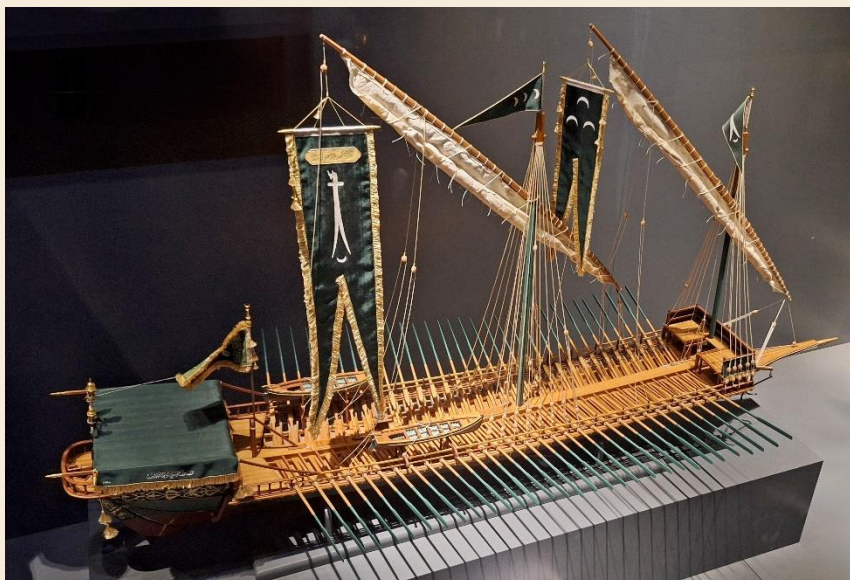
→ Piri Reis leghíresebb munkája az a gazellabőrre rajzolt tengerészeti világtérkép volt, amelynek erre a részletére a Topkapi palota felújítása közben akadt rá egy német tudós 1929-ben. Az 1513-ban készült részlet az Atlanti óceán térségét ábrázolja, ideértve Dél-Amerika és az Antarktisz partjait. Az egészben az a csodálatos, hogy török tengerészek arrafelé soha nem jártak. Piri Reis azt állította, hogy munkája közben több keleti, ókori és nyugat-európai térképet, köztük Columbus azóta elvesztett térképét használta forrásként. Feltehetően fogságba esett portugál tengerészek és elfoglalt hajókról származó feljegyzések, térképek is segítettek munkáját. Sajnos a Topkapi Palotában őrzött térkép nincs kiállítva, valószínűleg csak kutatók részére hozzáférhető. A híres térképet már sokan elemezték és egészen különleges következtetésekre jutottak.

← Piri Reis másik nagyszerű munkája, a tengerészeti tapasztalatait összefoglaló Tengerek könyve (Kitab-i Bahriye) című könyve 1520-ben készült el, majd 1525-ben pontosította és elküldte I. Szulejmán szultánnak. A könyv Piri Reis földközi-tengeri kalózkodása során szerzett tapasztalatait, földrajzi feljegyzéseit és számtalan tengerész anekdotát is tartalmaz. Ez viszont megtekinthető a Deniz Müzesiben.

→ A szulejmáni idők másik 16. századi híres török tengerésze Hajreddin Barbarossa (1478-1546) egyáltalán nem foglalkozott a tudománnyal, ellenben hosszú ideig kalózként gyengítette az európai uralkodók földközi-tengeri hatalmát és pozícióit. Vagy 20 évi sikeres kalózkodás után Szulejmán szultán 1532-ben Isztambulba rendelte és kinevezte tengernaggyá, ma úgy mondanánk tengerészeti miniszterré. Még sok borsot tört a keresztény hajósok orra alá míg 1545-ben nyugalomba vonult. Ő megúsza kivégzés nélkül. Hajreddin alapozta meg azt a török tengeri haderőt, ami egészen a 19. század közepéig jelentős volt a Földközi-tengeren. Az arckép Pietro Della Vecchia munkája.

← Ez a galya volt Haireddin Barbarossa zászlóshajója. Korabeli legfőbb ellenfele, a velencei hajóhad is hasonló galyákkal harcolt, bár már a Földközi tengeren is elkezdődött az átállás az evezők nélküli, de egyre több ágyúval felszerelt vitorlás hadihajók alkalmazására. Hajreddin azonban régimódi ember volt, mindvégig ragaszkodott a szélcsendben is gyorsan manőverező evezős galyákhoz.

→ Bár a távolsági óceán hajózásból kimaradtak, az oszmán hajóhad egészen a 19. század második feléig tudta követni a nyugati hajóépítés fejlesztéseit. A török hajóépítő üzemek eleinte szétszórtan helyezkedtek el a tengerpartokon, majd a 17. század közepére a hajógyártás az Aranyszarv-öbölben kiépített Birodalmi Arzenál (Tersâne-i Âmire) dokkjai köré csoportosult. Ez az üzem időnként egészen különleges teljesítményre volt képes. Itt készül a képen bemutatott Mahmudiye nehéz csatahajó 1829-ben, ami sokáig a világ legnagyobb hadihajója volt. A múzeumban több modern hadihajó modellje is ki van állítva, azonban ezek többsége angol, német, vagy olasz gyártmányú volt. Úgy látszik az Oszmán Birodalom a 20. század elejére már nem bírta a versenyt az egyre modernebb nyugati hajógyártással. Ezeket viszont már nem fényképeztem.

A Deniz Müzesiben néhány termében részletesen bemutatják a nehézbúvárok felszerelését. A gazdag gyűjtemény egészen az 1960-as évekig terjedően mutatja be a sisakokat, ólomcipőket, ólom mellnehezékeket, víz alatti órákat, műszereket, búvárkéseket és a nehézbúvárok megannyi érdekes felszerelését.

→ A víz alatt dolgozó nehézbúvárokat ilyen kézi hajtású egy- vagy kéthengeres kompresszorok segítségével csővezetéken át látták el levegővel a 20. század elején.

← Az 1546-ban elhunyt Haireddin Barbarossa tengernagy sírkápolnája (türbéje) a Tengerészeti Múzeum közelében áll. Azért nem akármilyen karrier, hogy csóró tengeri rablóból egy hatalmas birodalom admirálsa lesz valaki, ráadásul sírkápolnáját a kor legnagyobb építész, Mimar Szinán készíti el.

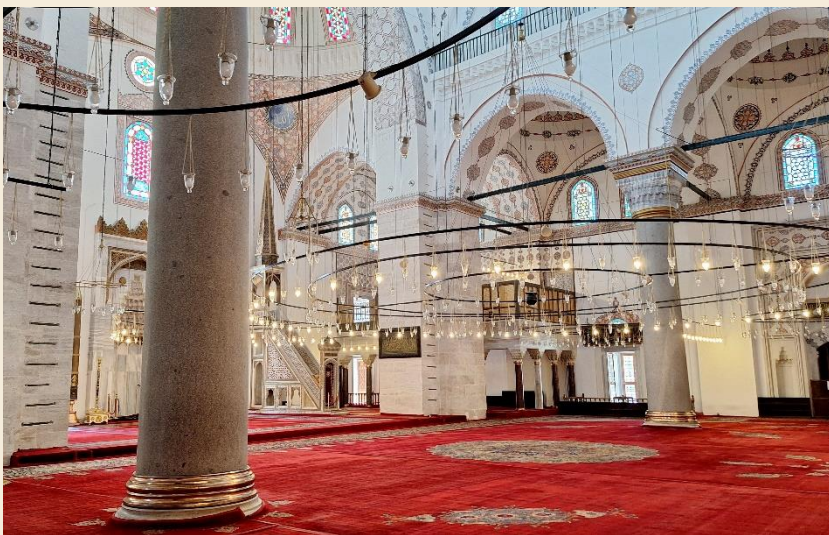
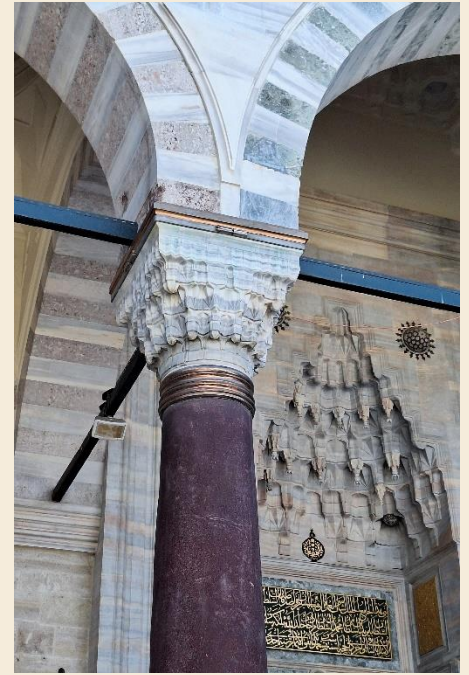
→ Haireddin Barbarossa szarkofágja.

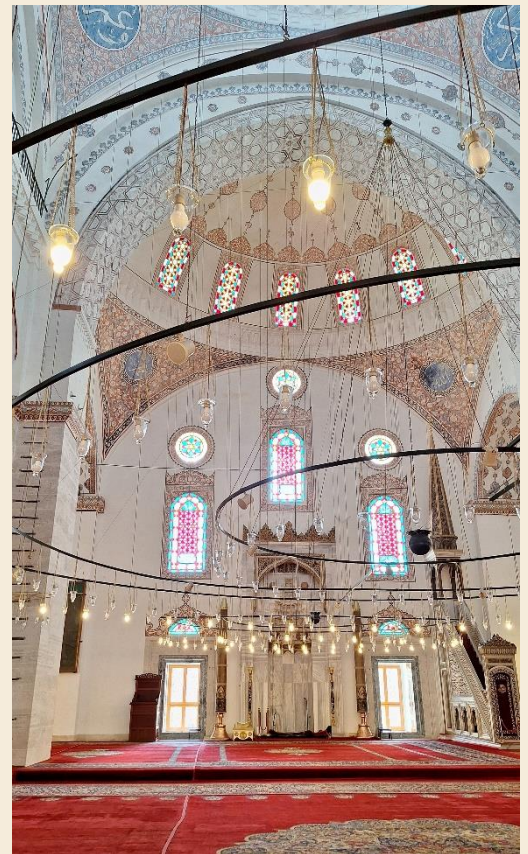

← Az isztanbuli Nagy Bazár szomszédságában áll a meghódított város másodikként épült nagy mecsetje, a Bajazid mecset (Beyazıt Camii). A komplexumot Hódító Mehmed fia, II. Bajazid szultán építtette a 16. század elején.

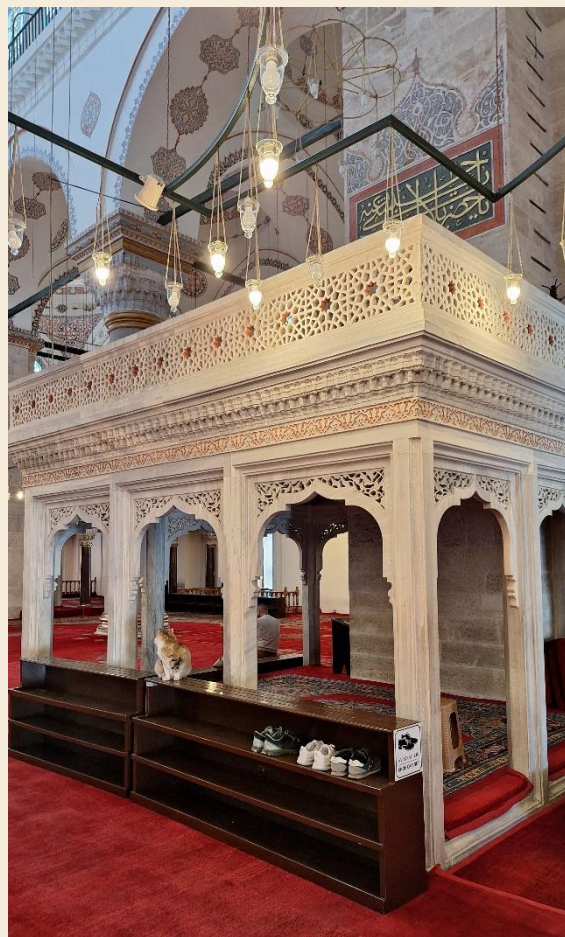
→ Theodosius bizánci császár egykori fóruma közelében ismeretlen mester építette fel a mecsetet. A kutat körülvevő árkados udvart különböző nemes kőanyagokból készült oszlopsor szegélyezi. Ez itt a két porfir oszlop egyike.

↑ A 17 méter átmérőjű központi kupolát négy hatalmas, hasáb alakú oszlop tartja. Ezeket a földmozgások miatt a vaskapcsokkal kellett megerősíteni. A mecset még Szinán alkotó időszakára épült, de azért mégis viseli a keze nyomát. Ugyanis a mecset súlyosan megsérült az 1509-es földrengésben, bár később helyreállították, a mai megjelenését adó javítási munkákat Mimar Szinán végezte 1573-74-ben. → A Bajazid mecset kibla fala, közepén a mihrábbal, amelyet két hatalmas gyertyatartó fog közre. Jobbra a szépen faragott minbar.

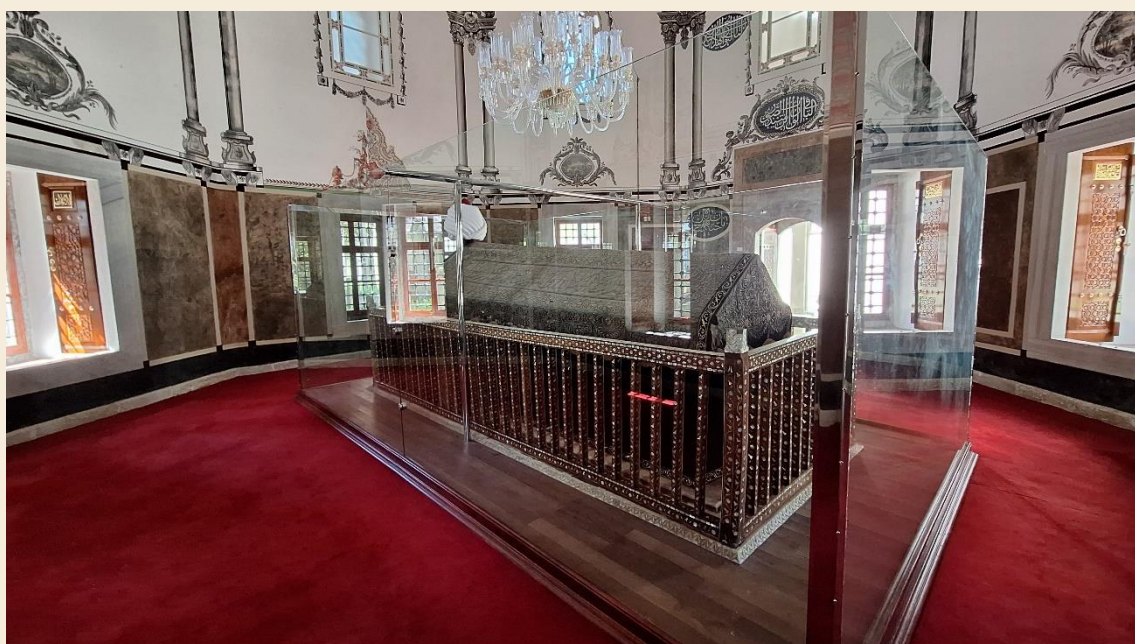

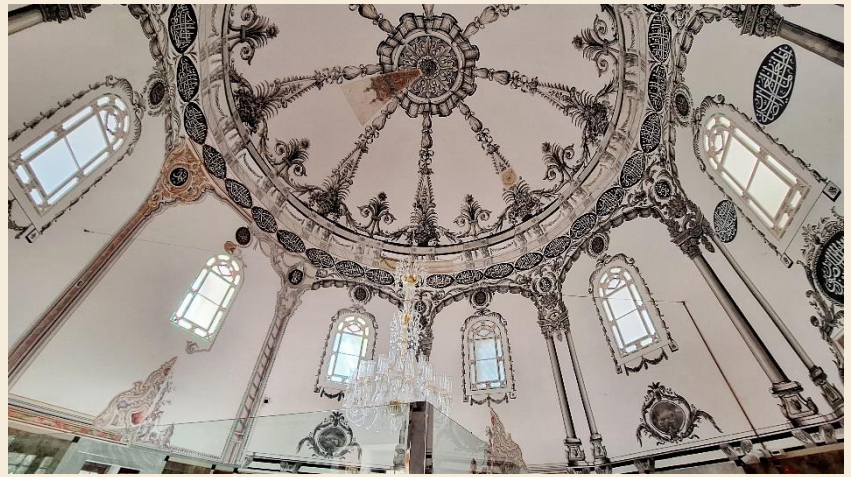
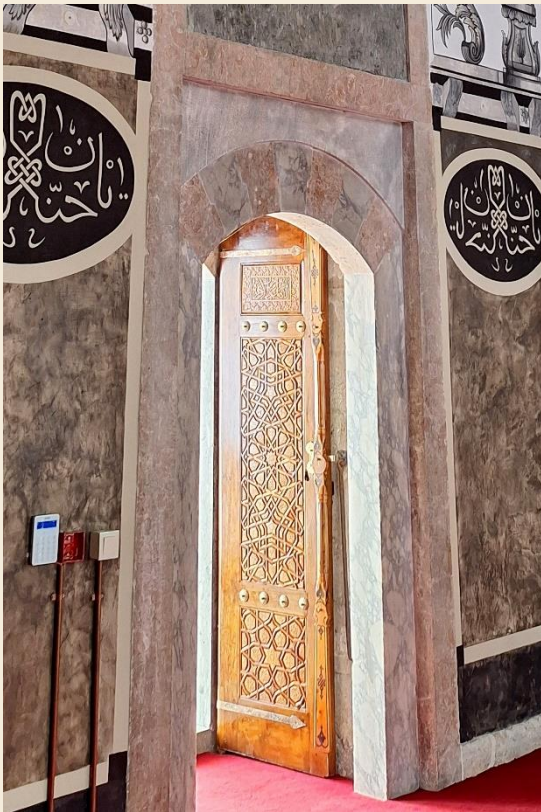
→ Ez itt a dikka a Bajazid mecsetben. Ez az emelvény a nagyobb mecsetek tartozéka, amelyben a távolabb állók nem hallhatják az imám szavait. A dikkán álló müezzin az imám szavainak tolmácsolásán kívül itt énekl el a második imára való hívást, de néha, nagy ünnepekkor, gyakorlott felolvasó szavalók is itt kántálják a Korán szúráit.

← II. Bajazid szultán (1448-1512) a Konstantinápolyt meghódító II. Mehmed fia és I. Szulejmán szultán nagyapja volt. Bajazid sokat és sikeresen hadakozott, de ügyes diplomataként is erősítette birodalmát. Emellett jótékonykodásra hajlamos, költői lelkű ember volt, sokat foglalkozott a kalligráfiával és verselt is. Ő fogadta be a Spanyolországból az inkvizíció által elűdözött szefárd zsidókat az Oszmán Birodalomba. Fia és utódja, I. Szelim fellázadt apja ellen, lemondatta trónjáról és egyesek szerint megmérgeztette Bajazidot, akinek türbéje itt áll az általa építtetett mecset udvarán.

→ II. Bajazid szultán szarkofágja. A sírt üveglapokkal vették körül, ami sajnos irtózatosan tükröződik. A legtöbb uralkodói türbétől eltérően Bajazid egyedül nyugszik a sírkápolnában.

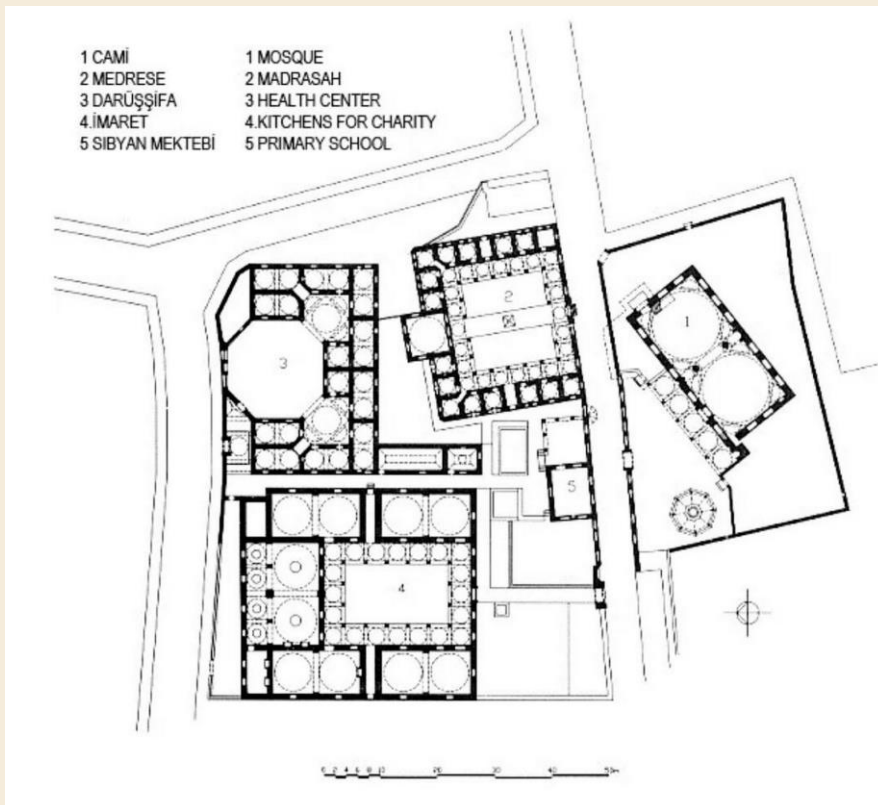
↑ A türbe festése több későbbi felújítás-átfestés nyomait őrzi. Ezek főként a 18-19. században készültek és erősen érzni rajtuk az európai barokk stílus hatását.

← Bajazid türbéjének kündekari technikával (különleges fa-mozaik) készült ajtaja.

→ A modern helyreállítás során igyekeztek megmutatni az egymásra festett díszítések rétegeit.

← Még egyszer Bajazid szultán szarkofágja

← Aznap még kétszer is ellátogattunk a Haszeki szultána komplexumhoz a Haseki Caddesiba (utcába), megtekinteni Szinán mester első olyan nagy munkáját, amelyet az uralkodóház megbízásából alkotott. Az épületcsoportot Hürrem Haszeki Szultána, Szulejmán szultán felesége építtette 1538 és 1551 között, valószínűleg a szultántól kapott jegyajándékból. Hürrem sokáig csak első számú ágyas rabszolganő volt, aki nem építkezhetett. Miután a szultán felszabadította és feleségül vette 1534-ben, mint szabad nő és haszeki szultána (talán: a szultán legkedveltebb asszonya) lett, már belefoghatott a beruházásba.

→ A Haseki Sultan Complex, vagy Haseki Hürrem Sultan Külliyesi több vallási, jótékonyági és oktatási célú épület együttese. A kép bal oldali részén a kórház áll, jobbra pedig a leveskonyha (imaret) konyhájának kéményei magasodnak. Az egész épületcsoportot 2010 és 2012 között helyreállították, de valójában csak a mecset látogatható.

← A Haseki Caddesiről nyílik a vallási iskola, a medresze kapuja. A medreszében a Korán értelmezésén kívül főként jogtudományt és közigazgatást tanítottak. A Haseki Sultan Complex medreszéje az udvar köré épített 16 cellából és egy nagy előadóteremből áll.

→ A Haseki Caddesi szűk utcácskájának déli oldalán áll az eredetileg csak egy kupolás mecset, amelyet 1603-ban bővítettek ki a képen látható második kupolás dzsámival. Ide második próbálkozásra sikerült bejutnunk. Az udvaron készült kép jobb oldalán a Szinán építette első mecset a 11,3 méter átmérőjű kupolájával. A bal oldali épületrész később épült, I. Ahmed szultán idejében.

← A Haseki Hürrem Sultan Camii korábbi, Szinán által épített része. A kupola festése nem eredeti, azt a közelmúlt helyreállítási munkái során készítették. A 2012-ben befejezett restaurálási munkák során a mecsetet újra festették, de néhány megmaradt részlet igyekeztek restaurálni, mint a régi minbar korlátjának díszítését is.

→ A keleti mecsetrészt később építették, ahová egy fa galériát is emeltek. Mi késő délelőtt, az istentisztelet idejében értünk oda, szépen kivártuk a végét és bementünk. Néhányan még a mecsetben maradtak beszélgetni, olvasgatni, vagy csak a mobilt nyomogatni.

← 2023-ban már jártunk az Emirgan parkban, de 2024. évi az utazásunkat a tulipánvirágzás idejére szerveztük. Isztambul belvárosától északra, a három Boszporusz híd közül a középsőtől, a Fatih Sultan Mehmet hídtól tovább, kb. 2 km-re észak felé, az európai oldalon a tengerszoros fölé emelkedő lejtőn és fennsíkon terül el Isztambul egyik legszebb parkja, az Emirgan park.

A parkban több mint hárommillió tulipánhagyma van kiültetve, áprilisban mindenhol egész virágmezők fogadják a látogatót. Az Emirgan park területét IV. Murad szultán a 17. században adományozta a perzsa Emir Güne Han-nak. A török-perzsa háborúk idején szokás volt, hogy a szultán befogadta és támogatta a perzsa ellenzék tagjait. Később Güne Han és a liget sorsa szomorúbbra fordult, ugyanis az időközben Yusufra átnevezett Güne Han-t a következő szultán kivégeztette, a

liget állapota a többszöri tulajdonoscserre során alaposan leromlott. A kertre nézve további csapás volt, amikor területét I. Abdulhamid szultán felparcelláztatta a 18. században. A mai közpark kiépítését Ismail pasa, Egyiptom száműzött és Isztambulban letelepedett alkirálya kezdte meg a 19. században. Ő építette azt a három pavilont is, amelyek ma étteremként és kávézóként szolgálják a betérőket.

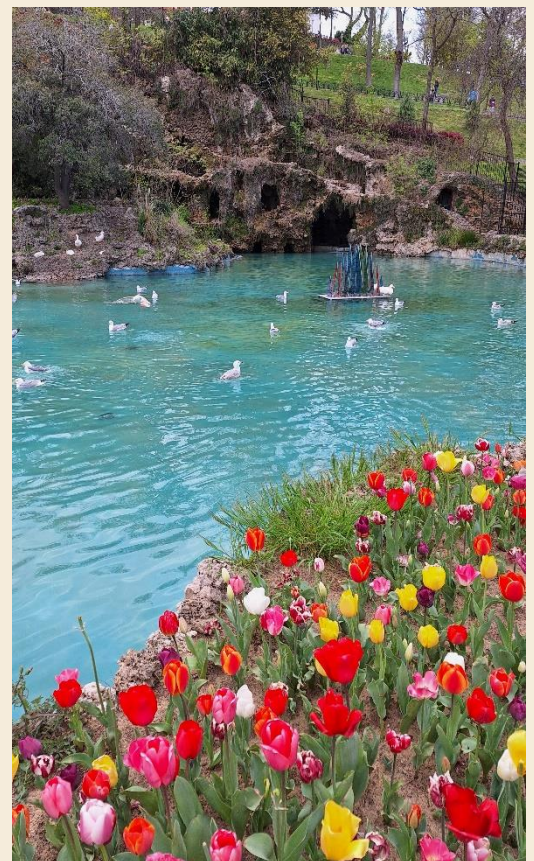
Hihetetlen színekben és mennyiségben pompáznak a tulipánok

A mai Emirgan park területén volt birtokot egy gazdag fegyverkereskedő vette meg Török Köztársaság idejében, 1930-ban. Adományozás útján rövidesen a főváros tulajdonában került a kert, ahol az Emirgan parkot Isztambul polgármestere, Lütfi Kırdar, 1940-ben nyitotta meg a nagyközönség előtt.

A virágfolyam...A parkban kellemes sétányok, játszótérek, virágoskertek vannak. Az egész terület gondozott és tiszta. Az egyenruhás parkőrök párosával járnak, összeszednek minden apró szemetet. Figyelnek és figyelmeztetnek.

Az Emirgan egyik kedvelt látványossága a Kacsató, bár tavasszal inkább sirályok úszkáltak benne és várták a látogatók adományait. A tóban és környezetében Yasemin Aslan Bakiri üvegművész alkotásait csodálhatjuk meg.

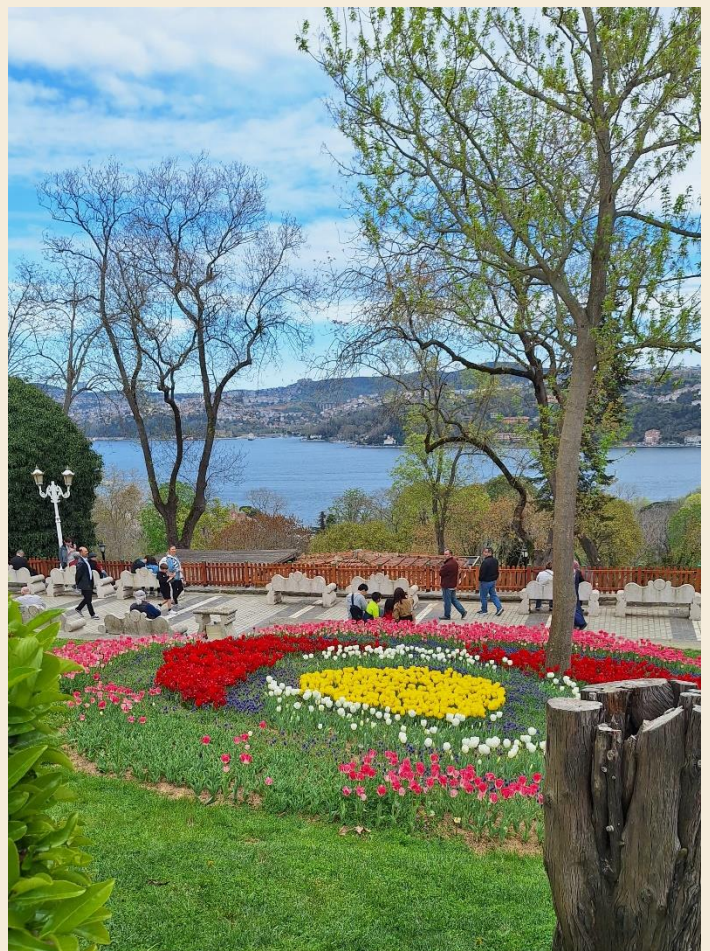

A tulipán Anatóliából került Isztambulba a 15. században, majd onnan tovább vitték a hagymákat Európába. A 17. századra Németalföld, később Hollandia lett a legfőbb termesztő, bár a törökök úgy tartják, hogy övék az igazi tulipán. Hogy felelevenítsék a tulipántermesztés hagyományát, 2006 óta minden április elején, úgy 7-e körül tartják a Tulipán Fesztivált az Emirganban. Szerinte a parkban a hatalmas virágszőnyegek, a milliányi tulipán ekkor mutatja teljes pompáját.

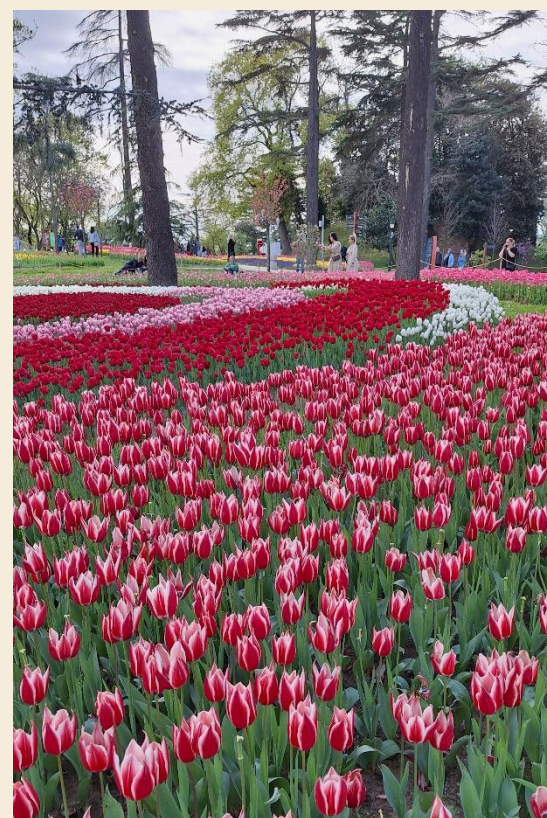
Az Emirgan másik tavacsájának részlete. A nevenincs tóban teknősbékák és halak úszkálnak, partjainál vízinövényeket telepítettek.

A 470 000 m² területű Emirgan park több pontjáról nagyszerű kilátás nyílik a Boszporuszra. Sokan sétáltak és fényképezkedtek a virágmezők mentén áprilisban.

A Kacsató környékén nagy a nyüzsgés áprilisban. Itt vannak az olcsóbb büfék, fagyalatozók. A park három nagyobb épületét, a Sárga-, a Rózsaszín- és a Fehér pavilonokat igényesebb vendéglátó helyként használják.

A szíves fotóhoz bizony sorba kellett állni... Hátterben a Boszporusz.

Kora reggel sétáltuk ki a Márvány-tenger partjára, megnézni a Bukoleon palota romjait. Mint sok más történelmi emlék, ez is felújítás alatt áll, kerítések övezik és takarják el jelentős részét.

A bizánci időket mutató látványképen a feliratozott helyszínek közül 2024-ben csak a Bukoleonnál, a Blachernae negyedben és a Hippodrom megmaradt délnyugati ívénél, a Sphendone-nál jártunk.

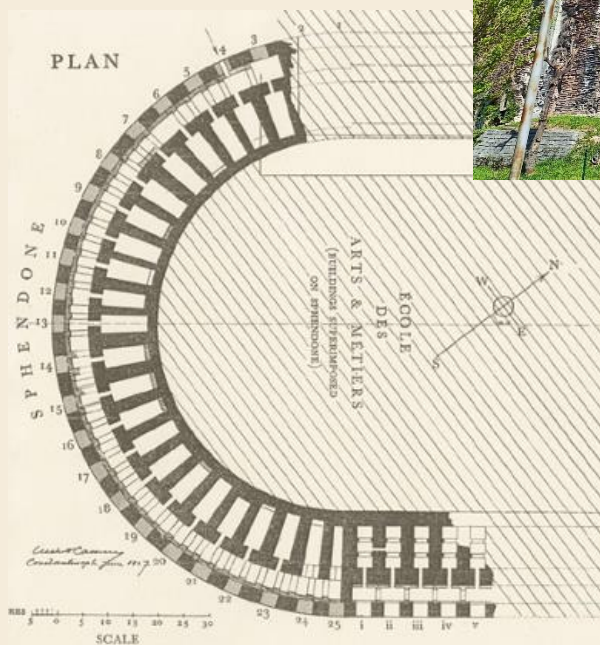
A Bukoleon romjainál régészeti kutatás és helyreállítási munkák zajlanak. A Márvány-tenger partja fölé emelkedő alacsony dombhátra II. Justinianus császár építtette fel a Bukoleon palotát a 7. században. A következő császárok tovább bővítették és kikötőt építettek hozzá. A 12. század folyamán a palotát diplomáciai célokra is használták és a 13. századi Latin Császárság idején itt volt az uralkodói székhely.

↓ Valamikor ilyen elegáns tengerparti palota volt a Bukoleon, saját kikötővel.

→↓ Ez pedig az egykori Nagy Palota szomszédságában épült hatalmas kocsiverseny pálya, a Hippodrom viszonylag épen megmaradt délnyugati része, a Sphendone. A 25 boltozatos kamrából álló épületrész jól érzékelteti az egész császárkori versenypálya hatalmas méreteit.

→ Még egyszer körülnéztünk a város egyik legfontosabb terén, a Taksim téren. A nem különösebben szép tér közepén áll az 1928-ban épített Köztársasági emlékmű, alakjai között Atatürk szobrával. A Pietro Canonica olasz szobrász készítette emlékművet 1928-ban avatták fel. Középen Kemal Atatürk, mellette harcostársa és utódja Ismet İnönü áll. A török államférfi mögött Mihail Frunze és Kliment Vorosilov szovjet vezetők alakja utal arra a segítségre, amit a bolsevik állam adott a Musztafa Kemal pasának a függetlenségi háború idején 1920-ban

← A Taksim tér déli oldalán feltűnő új Taksim mecsetet Erdoğan elnök avatta fel 2021-ben. A mecset előtt, a kép bal oldalán a nyolcszögletű Taksim Maksemi nevű régi víztározó áll. Az 1732-ben emelt épületről vette a nevét a mai tér.

← 2023-ban a piros villamossal utaztunk végig az Istiklal utcán. Egy évvel később inkább gyalog mentünk a Taksim tértől indulva, hogy megnézzük a híres bevásárló utca üzleteit.

→ Isztambulban sokfelé megtaláljuk a bizánci múlt emlékeit. Ez az ásatási terület a Sarahcane Arkeoloji Parki, Isztambul kellős közepén, a Macar Kardeşler út mellett található. Valaha itt állt a Szent Polyeuktosz templom, amely az Hagia Sophia megépítése előtt a város legnagyobb temploma volt. A Szent Polyeuktoszt (Hagios Polyeuktos) a császárokkal rokonságban álló előkelő hölgy, Anicia Juliana támogatásával építették 524 és 527 között. A templom a 11. századig fennmaradt, majd az oszmán időkben lassanként elpusztult, helyén csak ez a romterület maradt.

← Még egy kis Boszporusz hajókázásra is maradt időnk. A Galata híd közelében, a történelmi Eminönü területen a kikiáltók hangos szóval hívogatják a turistákat hajókra. Ott mindjárt a hajóhídnál lehetett kp fizetni és szép idő is volt. Sétahajónk megközelítette az ázsiai parthoz közeli szirtzen álló Kiz Kulesi ősi tornyát. Állítólag az első őrtornyot még Alkibiadész építette itt. Azóta sok építés-átépítés követte egymást. A ma álló torony 1763-ban épült, legutóbb 2000-ben restaurálták.

→ Már alkonyodott, amikor visszahajóztunk az Aranyszarv-öbölbe, az Eminönü partra. Balra a Szulejmán mecset kupolája és minaretjei.

← Utolsó isztambuli esténken sikerült egy jó éttermet találnunk az Aranyszarv-öböl északi partján, a Karaköy Sahil Parki-nál. A Bi-Balik étterem különösen halételekben kiváló. (<http://www.bibalik.com.tr/>). Ezt a képet vacsora után, az étterem előtt készítettük

→ Már késő este volt, amikor kiléptünk a Bi-Balikból. Még egy búcsúpillantást vetettünk az Aranyszarv-öbölre és a város esti fényeire. Jobbra a Szulejmán mecset, balra a Yeni Cami.

↑ A belváros felé sétálva átmertünk a Galata hídon, amelynek alsó szintjén éttermek sora várja a vendégeket.

→ A belváros felé sétálva átmertünk a Galata hídon, amelynek alsó szintjén éttermek sora várja a vendégeket.

← Isztambuli tartózkodásunk utolsó napján sikerült meglátogatnunk egy érdekes bizánci emléket. Még nem adtuk le bérautónkat és repülőgépünk is csak késő délután indult, így volt lehetőségünk kiutózni a várostól 65 km-re, északnyugatra, Karacaköy község közelébe. Itt épült meg az 5. században Konstantinápoly legkülső védővonalának egy szakasza. A védőfal déli szakaszát az elmúlt másfél évezred során nagyrészt elbontották, köveit széthordták. Azonban az északi, hegyes-erdős részen hosszú falszakaszok még ma is magasan állnak.

→ Karacaköytől egész jó úton ki lehet autózni a Fekete-tenger partján levő Evcik Plaji nevű kis fürdőhelyre, amely persze áprilisban még néptelen és elhagyatott, de máskor sem lehet valami felkapott üdülőhely. Itt az út mentén az egykor I. Anasztáziosz (491-518) császár által épített védőfal hosszan megfigyelhető. A képen az eredetileg 5 méter magas és 3,3 méter vastag fal város felőli oldala.

← A kelet-trákiai védőfal építése óriási vállalkozás volt a maga 56 km-es hosszúságával. Az egyre gyakoribb barbár betörésekkel szemben építette Anasztáziosz császár, lezárva a Márvány-tenger és a Fekete-tenger között a Konstantinápoly felé vezető utakat. Bár a falat többször áttörték a bolgárok, kutrigurok és az avarok, sérüléseit mindannyiszor

helyreállították, sőt az 577. évi földrengés okozta károkat is. Amikor a Bizánci Birodalom már nem tudott őrzésére megfelelő katonai erőt biztosítani, a 7. század folyamán végül magára hagyták a védelmi rendszert.

→ Néhány helyen áttörték az Anasztázioszi-falat a kapuk, utak részére. Az ilyen helyeken valamennyire még ma is megfigyelhető a fal szerkezete. Látható, hogy a faragott kváderkövekből készült héjfalak között habarccsal kötött, a kőfejtőkből idehordott nyers kőtömbökkel töltötték ki. A védelmi rendszer utóbbi kutatását a Newcastle Egyetem kutatói végezték James Crow professzor vezetésével 1994 és 2000 között.

↑ Az Anasztázioszi-fal mentén egy nagyobb és több kisebb erődöt építettek. Mi elhatároztuk a Fekete-tenger partja előtti utolsó torony megkeresését. ← A fal külső oldala rosszabb állapotban maradt fenn, mint a belső oldalon. A külső oldalon sokfelé találtunk leomlott falszakaszokat, szétgurult faragott köveket

→ Felmásztunk a Hisar Tepe dombjára és elénk tárult a Evcik Plaji.

← Ez itt az Anasztázioszi-fal utolsó, északi védőtornya. Innen már csak pár lépés a fal vége.

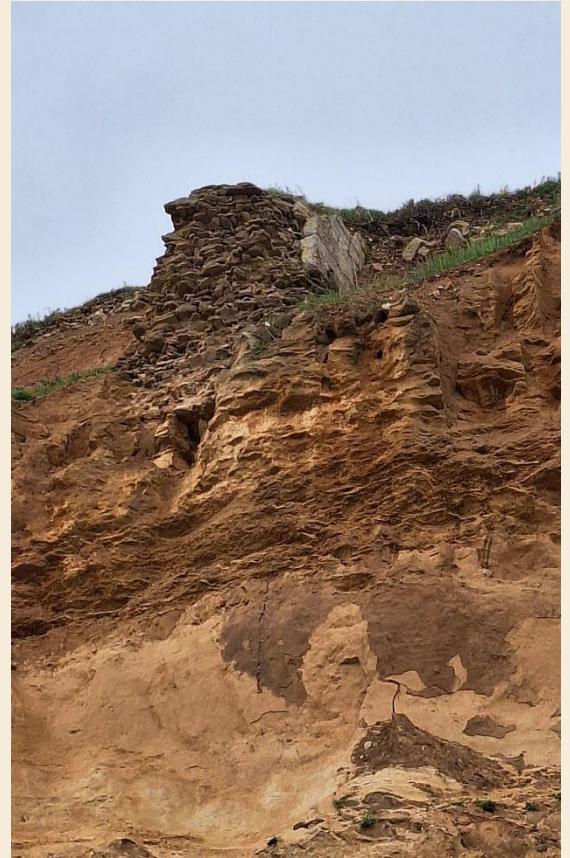
→ Érdekes, hogy a turisztatérképen a helyet Georgios Kilisesi-nek (Szt. György templom) nevezik, ami arra utal, hogy az elhagyott őrtoronyban később templomot, vagy kápolnát építettek.

← Balra már látszik a fal vége!

→ A szakadékban végződő domboldalon nem lehet lemászni, ezért kis kerülővel érkeztünk le a tengerpartra.

↑→ A domboldal valaha talán lankásabban érkezett le a partra, de a réteges, omlékony partfal nem tudott ellenállni a hullámok ostromának és fokozatosan leomlott, magával rántva a Anasztázioszi-fal utolsó szakaszát.

← Bár fújt a szél, a zord időnek is meg van a maga varázsa

→ Egy darabig még néztük a hullámokat, aztán az Istanbul Airportra hajtottunk. Tavaszi utazásunk minden kellemetlen meglepetéstől mentes volt. Csodálatos helyeken járunk, ismét megtapasztalva Törökország vendégszeretetét, tájainak, történelmi emlékeinek változatosságát. Nyáron újra eljövünk!

